

क्षमता विकास योजना

(Capacity Development Plan)

(आ.व. २०७८/७९-२०८०/८१)

रुवीभ्याली गाउँपालिका
धादिङ

असार २०७८

क्षमता विकास योजना तयारमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

रुवीभ्याली गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना प्रदेश सुशासन केन्द्र, बागमती प्रदेशको आर्थिक सहयोग तथा स्मार्ट प्राइभेट लिमिटेड, अनामनगर, काठमाडौंको प्राविधिक सहयोगमा तयार गरिएको छ ।

शब्द संक्षेप

आ.व.	आर्थिक वर्ष
कि.मि.	किलोमिटर
गा.वि.स.	गाउँ विकास समिति
गा.पा.	गाउँपालिका
गै.स.स.	गैरसरकारी संस्था
न.पा.	नगरपालिका
मि.	मिटर
वि.सं.	विक्रम सम्वत
रु.	नेपाली रूपैयाँ
CBS	Central Bureau of Statistics
NPSAS	Nepal Public Sector Accounting Standard
SuTRA	Sub-national Treasury Regulatory Application

विषय सूची

कार्यकारी सारांश	५
परिच्छेद- १	६
परिचय	६
१.१. पृष्ठभूमि	७
१.२. गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	८
१.३. क्षमता विकास योजनाको उद्देश्य :	९
१.४. क्षमता विकास योजनाको औचित्य	११
१.५. अपेक्षित प्रतिफल	११
१.६. प्रयुक्त विधि र प्रकृया	१२
१.७. अध्ययनका सीमाहरु	१३
परिच्छेद- २	१५
सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकन	१५
२.१. संविधान, ऐन, नीति नियम, कार्यविधि एवं कार्य विस्तृतीकरणको अध्ययन	१५
२.२. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरुको अध्ययन	१५
परिच्छेद ३ :	१६
क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान र विश्लेषण	१६
३.१. क्षमता आवश्यकता पहिचान	१६
३.२. क्षमता विकास लेखाजोखा	१७
३.३. रुवी भ्याली गा.पा.को सबल र कमजोर पक्षको आँकलन	४३
३.४. गाउँ पालिकाको क्षमता विकासका रणनीतिहरु	४५
परिच्छेद ४	४६
क्षमता विकास योजना	४६
४.१. क्षमता विकास योजना	४६
परिच्छेद ५	५२
निचोड, अनुगमन तथा मुल्यांकन व्यवस्था	५२
५.१. निचोड	५२
५.२. अनुगमन	५२
सन्दर्भ सामग्री	५५
अनुसूचीहरु	५६
अनुसूची- १	५६
छलफल कार्यक्रमको उपस्थिति	५६
अनुसूची- २	५८
छलफल कार्यक्रमको फोटो	५८

कार्यकारी सारांश

रुवीभ्याली गाउँपालिका, धादिङ्गको तीन आर्थिक वर्षको लागि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्न संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ मा तोकिएका शासकीय प्रबन्ध, संगठन तथा प्रशासन, वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन, वित्तीय एवं आर्थिक व्यवस्थापन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, न्यायीक कार्य सम्पादन, भौतिक पुर्वाधार, सामाजिक समावेशीकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन र सहकार्य र समन्वय गरी १० (दश) वटा क्षेत्रहरूलाई आधार लिइएको छ । तयार गरिएको यो क्षमता विकास योजनाले क्षमताको स्वमुल्याङ्कन कार्यविधिमा उल्लेखित सुचकहरूमा रुवीभ्याली गाउँपालिकाले अति उत्तम अंक हासिल गर्न सक्षम हुनेछ ।

पालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्दा विभिन्न चौविस वटा उपक्षेत्रहरू समेटी प्रश्नावली तयार गरिएको थियो । इन्टरनेट, टेलिफोन तथा प्रत्यक्ष भेटघाट र अन्तरक्रियाको माध्यमबाट भएका प्राप्त भएका तथ्यांक, जानकारी एवं सूचना र अन्य स्रोतबाट लिइएको विवरणको आधारमा क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

क्षमता विकासका विभिन्न क्रियाकलापहरू एक अर्कामा परिपुरक र परिपोषक हुने भएकाले प्रदेश सुशासन केन्द्रले तयार गरेको आफ्नो वार्षिक कार्यक्रमको जानकारी पालिकाले लिई ति क्रियाकलापहरूसँग यो योजनामा लेखिएका क्रियाकलापहरू भिडान गरी सुशासन केन्द्रसँग सहकार्य र समन्वय गरी पालिकाको कार्य क्षमता वृद्धिमा योगदान दिनु पर्नेछ ।

स्रोत र साधन दुर्लभ हुने भएकोले क्षमता विकास क्रियाकलापलाई प्रथम, द्वितीय र तृतीय प्राथमिकतामा वर्गिकरण गरिएको छ । प्रथम प्राथमिकता अन्तर्गत प्रस्ताव गरिएका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न पालिका आफैले स्रोतको जगेन्ना गर्न प्रत्येक वर्ष बन्ने गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा ती क्रियाकलापहरू अनिवार्यतः राख्न सुझाव दिइएको छ । त्यसैगरी, दोस्रो र तेस्रो प्राथमिकतामा रहेका क्रियाकलापहरूका निमित्त विभिन्न साझेदारहरू खोजी गर्न सकिन्दछ ।

परिच्छेद- १

परिचय

क्षमता भन्नाले कुनै व्यक्ति संस्था, निकाय वा संगठनको कुनै काम गराउन वा नगराउन प्रयोग गर्न पाउने अधिकार हो । विकास त्यस्तो प्रकृया हो, जस अनुसार कुनै वस्तुको आफ्नो आरम्भिक सामान्य अवस्थाबाट विस्तारै-विस्तारै बढ्दै सुधार हुँदै जानेछ । विकासलाई अन्य विषयसँग जोडेर हेर्ने गरिन्छ । जस्तै: आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, संस्थागत विकास, प्रणालीगत विकास, मानव संशाधन, भौतिक पूर्वाधार विकास इत्यादि । त्यसैले क्षमता विकास भन्नाले व्यक्ति वा संस्थामा रहेको कुनै काम गर्न वा नगर्न समुन्नत प्रयोग गर्न सक्ने गरी शक्ति सम्पन्न पार्ने प्रक्रियालाई जनाउँछ । कुनै पनि प्रणाली, स्थान, व्यक्ति तथा वस्तुको सुधारिएको अवस्था नै विकास हो भने मानवीय आवश्यकता तथा जीवनको गुणस्तर सुधार्न चालिने कदम पनि विकास हो । त्यसैले, विकास गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्नु नै क्षमता विकास हो । क्षमता विकासलाई योजनाबद्ध गर्नु पर्दछ र योजना भन्नाले कुनै कुराको अठोट गरी सो को कार्यान्वयनमा अनुशासनमा बस्ने प्रकृयालाई जनाउछ । तसर्थ, क्षमता विकास योजना भित्र दुरदृष्टि, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य एवं कार्यनीति पर्दछन् ।

क्षमता विकासलाई वृहत रूपमा हेर्नु पर्दछ, र यसले अवाश्यक सिकाईको प्राप्ती र नयाँ अभिवृद्धि प्रकृयालाई समेटदछ । संयुक्त विकास कार्यक्रम (UNDP) ले क्षमता विकासका बारेमा यसरी व्याख्या गरेको छ - "The Process through which, individual, organization and societies obtain, strengthen and maintain the capabilities to set and achieve their own development objectives over time"- Capacity Assessment Practice Note, 2008.

उपरोक्त व्याख्यात्मक परिभाषा अध्ययन गर्दा क्षमता विकास एउटा प्रकृया हो । जसबाट व्यक्ति, संगठन र समाजहरूले कार्यसम्पादन क्षमताको प्राप्ति सुदृढी र जगेन्ता गर्दछन् । त्यसको उपयोगबाट समय-समयमा तोकिएका विकास उद्देश्यहरु पुरा गर्दछन् ।

प्रस्तुत अध्ययन धादिङ जिल्लाको रुवी भ्याली गाउँपालिकाको क्षमता विकाससँग केन्द्रित रही देहायका निर्दिष्ट (Specific) उद्देश्यहरु प्राप्त गर्नका लागि यो क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

- संविधान र प्रचलित कानुनहरूबाट प्राप्त अधिकार अनुरूप जनउत्तरदायीपूर्ण ढंगबाट कार्य सम्पादन गर्नका लागि रुवी भ्याली गाउँपालिकाको सबल र कमजोर पक्षहरुको पहिचान गर्ने ।
- स्थानीय सरकारलाई प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारीहरु दक्षताका साथ सम्पादन गर्न जननिर्वाचित पदाधिकारी तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारी, उपभोक्ता समिति लगायत स्थानीय विकासका सरोकारवालाहरुको कार्य दक्षता वृद्धि गर्न तथा नतिजामुखी कार्य प्रकृया अवलम्बन गर्न सहयोग पुर्याउने ।

- प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक ज्ञान, सीप र विद्यमान क्षमता बीचको अन्तराल पहिचान गरी आवश्यकतामा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि र प्रणालीको प्रयोग र अनुशरण गर्ने ।
- मानव संशाधन तथा संस्थागत विकासका क्षेत्रमा देखिएका कमजोर क्षेत्रहरु पहिचान गरी क्षमता विकास कार्यक्रमलाई प्रकृयाका रूपमा संचालन, कार्यान्वयन तथा प्रयोग गर्दै जान आवधिक नीतिहरु अनुशरण गर्ने ।
- क्षमता विकास योजनामा मानव संशाधन, संस्थागत विकास र प्रणाली विकासका क्षेत्रहरु अन्तर्गत गरिनु पर्ने न्यूनतम कार्यहरुको प्राथमिकता अनुसार लगानी गर्नु पर्ने ।

१.१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान को धारा ५६ (१) ले नेपालको मुल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने व्यवस्था गरिएको छ । जस अनुरूप स्थानीयस्तरदेखि नै जनतालाई सार्वभौमसत्ताको प्रयोग गर्ने अनुकूल वातावरण बनाई मुलुकको शासन व्यवस्थामा जनताको सहभागिता प्रवर्द्धन गर्न र स्थानीयस्तरमा नै सहज रूपमा जनतालाई सेवा उपलब्ध गराई जनताको नजिकको र भरपर्दो संयन्त्र बन्ने अवसर प्रदान गरेको छ । यसबाट लोकतन्त्रको संस्थागत विकास गर्न र अधिकारको निक्षेपणका आधारमा स्थानीय स्वायत्तताको अवधारणालाई मुर्त रूप दिइएको छ ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले स्थानीय तहहरूलाई स्थानीय स्वायत्त शासनको मर्म अनुरूप स्थानीय विकास, सेवा प्रवाह र स्थानीय नेतृत्वको लागि अधिकार र जिम्मेवारीको व्यवस्था गरेको छ । उक्त जिम्मेवारीलाई वहन गर्न विकासलाई समावेशी, सहभागितात्मक र समतामूलक बनाउन स्थानीय तहहरुको क्षमतामा विकास हुनु अनिवार्य छ । रूपान्तरणकारी, दक्ष, सबल र सक्षम स्थानीय तहहरु बाट मात्र स्थानीय क्षेत्रको विकास, प्रभावकारी सेवा प्रवाह र स्थानीय सुशासनमा गुणात्मक परिवर्तन ल्याउन सम्भव छ । स्थानीय विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धि नयाँ अवधारणा, सोच, अभ्यासहरु तथा स्थानीय तहहरुको अधिकार तथा जिम्मेवारीमा वढोत्तरी र नीति नियममा समेत आएका युगान्तकारी परिवर्तन र समयको मागलाई सम्बोधन गर्न सक्ने स्थानीय तह बनाउनु पनि आजको माग हो ।

विगतमा स्थानीय तहहरुको क्षमता विकासको लागि स्थानीय विकास मन्त्रालय, स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान तथा अन्तर्गतका निकायहरु, स्थानीय तह संघ/महासंघ, दातृ निकायहरु साथै स्थानीय तहहरुको आफ्नै प्रयासबाट क्षमता विकासका विभिन्न प्रयासहरु हुँदै आएका पनि छन् । तर त्यस्ता प्रयासहरु योजनाबद्ध, व्यवस्थित, गुणात्मक र प्रणालीगत तरिकाले सम्पादन हुन सकिरहेको अवस्था देखिदैन । यस तथ्यलाई मनन् गरी स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह र स्थानीय विकासमा गुणात्मक सुधार गर्न क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु एकीकृत रूपमा तर्जुमा र संचालन गर्न स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम रुवीभ्याली गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह तथा

स्वशासनमा साभेदारहरुको सहभागिता समेतमा यो क्षमता विकास योजना तयार गरिएको छ। क्षमता विकास योजना तर्जुमाका चरण, विधि तथा प्रक्रियाका साथसाथै प्रस्तावित कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु, लक्ष्यहरु, श्रोत तथा साधन, जिम्मेवारी र समयतालिका क्षमता विकास योजनाको संभावना तथा समस्या तथा चुनौतीलाई समेटेर यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

स्थानीय तहहरुको क्षमता विकासका लागि आपूर्ति (Supply) तथा मागमा (Demand) आधारित क्षमता विकासको अवधारणा अबलम्बन गरिएको छ। यसो गर्नुको पछाडि यो पालिकाले भविष्यमा सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरुलाई समेत आँकलन गर्ने प्रयासलाई समेत दर्शाइएको छ। स्थानीय तहहरुले जनतालाई प्रदान गर्ने सार्वजनिक सेवा तथा सुविधाहरू बढी प्रभावकारी बनाउन पालिकाको क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रमहरु केन्द्रित रहेका छन् भने मागमा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु पालिका र सरोकारवालाहरुको आफै विशेषताको आधारमा देखिएका क्षमताको आवश्यकतालाई सम्बोधन गरिएको छ। आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास कार्यक्रमहरु लागु गर्न पालिकाले बढी अनुदान प्राप्त गर्ने कुराहरुमा केन्द्रित गर्ने प्रयास गरिएको छ।

१.२. गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

उत्तरको हिमालय पर्वतदेखि दक्षिणको महाभारत सम्म फैलिएको नेपालको एकमात्र जिल्लाको रूपमा परिचित धादिङ जिल्ला बागमति प्रदेशमा अवस्थित छ। साविकको तिप्लिङ गा.वि.स सेतुड गा.वि.स र लापा गा.वि.स को नामलाई कायम गरी यो गाउँपालिकाको नामाकरण रुवी भ्याली गाउँपालिका गरिएको छ, कारण विश्वमानै दुर्लभ बहुमुल्य खनिज रुवी यस पालिकामा प्रसस्त मात्रामा पाउन सकिन्छ। विश्वको हरेक ठाँउमा रुवी पाउन सकिन्छ, तर गुणस्तरमा हेर्ने हो भने धादिङ जिल्लाको यस पालिकामा पाइने रुवी विश्वमानै नम्बर एकमा पर्ने भएकोलेनै यस पालिकाके नाम रुवी भ्याली गाउँपालिका नामकरण गरिएको हो।

१.२.१. भौगोलिक अवस्थिति

भू आकृतिमा भन्डै गेलाकार आकारमा रहेको रुवी भ्याली गाउँपालिकाको भौगोलिक फैलावट पूर्वमा रसुवा जिल्ला, पश्चिममा गोरखा जिल्ला, उत्तरमा चीन तिब्बत र दक्षिणमा खनियाबास गाउँपालिका र गङ्गा जमुनासँग जोडिएको छ। पाविल हिमाल, गाणेश हिमालको काखमा रहेको यो पालिकाको मनोरंजन हिमदृश्य, हिमालय पर्वत बाट उत्पति भई यस गाउँपालिकाको बीच भाग र जिल्लाको पनि लगभग बीच भागमा अविरल बर्गने आँखु को सौन्दर्यता, प्राकृतिक सम्पदाको रूपमा यस पालिकामा रहेको कालो दह, सेतो दह, तातो पानी कुण्ड, पाडसङ्घ भ्यु, माडने डाँडा, नाक पोखरी, दोडदेन पोखरी, गोठेन माने, गणेश कुन्द, मेल्बु दरबार इत्यादि सांस्कृतिक विविधता एवं सामाजिक संयोजन रूपी संगमस्थल को रूपमा पनि परिचित छ।

१.२.२. राजनीतिक एवं प्रशासनिक विभाजन

२०७१ साल बैशाख २५ गतेमा भएको घोषणा अनुसार रुबीभ्याली गाउँपालिको संरचना रहेको तत्पश्चात फेरी राज्यको पुनर्संरचना सँगै नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम गठित गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सिमाना निर्धारण आयोगले मिति २०७३ पुस २२ मा पेश गरेको प्रतिवेदन अनुसार माननीय संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीको संयोजकत्वमा गठित समितिले मिति २०७३।१।२० मा पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७३।१।२२ मा देहाय बमोजिम साविक तिप्लङ्ग (१-९), सर्तुङ्ग (१-९) र लापा (१-९), गाविसहरु समेटेर रुबीभ्याली गाउँपालिका स्थापना गरिएको थियो र यस गाउँपालिकलाई ६ वटा वडाहरु कायम गरिएको छ ।

१.२.३. जनसांख्यिक विवरण

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार रुबीभ्याली गाउँपालिकाको जनसंख्या ९,५६२ रहेको छ, जस मध्ये पुरुष ४६.६७ प्रतिशत (४,४६२ जना) र महिला ५३.३३ प्रतिशत (५,१०० जना) रहेका छन् । सोही अनुसार लैंगिक अनुपात (Sex Ratio) अर्थात १०० महिलामा पुरुषको संख्या ८७.४९ रहेको छ । जनघनत्व २३ जना प्रतिवर्ग किलोमिटर रहेको छ ।

तालिका : गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
१	६१६	६०८	१२२४
२	४०३	४४५	८४८
३	७४९	९६६	१७१५
४	८७६	१००६	१८८२
५	१२९१	१४८९	२७८०
६	५२७	५८६	१११३
जम्मा	४४६२	५१००	९५६२

स्रोत : रुबीभ्याली गाउँपालिकाको प्रोफाइल

१.३. क्षमता विकास योजनाको उद्देश्य :

क्षमता विकासको उद्देश्य

गाउँपालिकाद्वारा गरिने सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कामहरु उपयोगी, प्रभावकारी एवं दक्षतासाथ सम्पन्न गर्न आवश्यक पर्ने सीप, क्षमता र कार्यशैलीमा सुधार ल्याउने ।

उद्देश्यको सूचक:

- क्षमता विकास योजना अवधिको अन्त्यमा स्थानीय विकास प्रक्रिया, सेवा तथा सुविधाको पहुँच कम भएका समुदाय एवं विपन्न वर्ग लगायत स्थानिय उपभोक्ताको सहभागितामा वृद्धि भएको हुनेछ ।

यस योजनाको सहायक उद्देश्यहरु देहायबमोजिम छन् :

- गाउँपालिकाको सङ्गठनात्मक, संरचनात्मक तथा संस्थागत प्रणालीमा सुधार ल्याउने
- गाउँपालिकाले आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संचरना, वार्षिक योजना तथा विकास कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन मूल्याङ्कन तथा सिकाइ उपलब्धीलाई दिगो एवं प्रभावकारी बनाउने ।
- गाउँपालिकाको वित्तीय व्यवस्थापनमा पारदर्शिता र जवाफदेहीता वहन गर्ने क्षमतामा सुधार ल्याउने ।
- गाउँपालिकाको कार्य सम्पादन प्रकृयालाई प्रणालीबद्ध गरी छिटो छरितो बनाउने ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक आयमा वृद्धि गर्न आयका अन्य स्रोतहरुको पहिचान गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।
- गाउँपालिकाको भौतिक सुविधा, कार्यालय सुरक्षा, सरसफाई तथा सूचना प्रविधिको उपलब्धताको आधारमा दैनिक कार्यसम्पादनमा सुधार ल्याउने ।
- गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीको कार्यशैली, कार्यव्यवहार तथा अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ गर्न नयाँ सार्वजनिक व्यवस्थापनका आयामहरुको प्रयोग गर्न वातावरण सिर्जना गर्ने ।
- गाउँपालिकाले साभेदारहरुसँगको संयुक्त प्रयासमा विकास निर्माणको कार्य तथा संचालनमा सरोकारवालाहरु प्रति जवाफदेही हुने गरी समावेशी तथा सहभागितात्मक अवधारणाको अभ्यास गर्ने ।
- गाउँपालिका भित्रका चल अचल सम्पत्तिको अभिलेख, संरक्षण, सम्भार र परिचालन गर्ने ।
- संघीयताको सिद्धान्त अनुसार तीनै तहका सरकारहरु वीच अन्तर-सम्बन्ध र समन्वय सबल बनाउने ।

सहायक उद्देश्यका सूचकहरु :

- क्षमता विकास योजनाको अन्त्य (आ.व. ०८०/८१) सम्ममा स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम स्वमापनमा यो गाउँपालिकाले उच्चतम अंक प्राप्त गरेको हुनेछ ।
- आन्तरिक राजस्वको परिचालनमा आधार वर्ष (आ.व. ०७८/७९) को तुलनामा अत्यधिक रूपमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- गाउँपालिकाद्वारा संचालित योजना/कार्यक्रमहरु मध्ये अधिकांश (कम्तीमा तीन चौथाई) योजना कार्यक्रमहरु लक्षित लागत एवं समयमा सम्पन्न भएका हुनेछन् ।

- क्षमता विकास योजनाको अन्त्यमा सेवा तथा सुविधामा पहुँच कम रहेका समुदाय एवं विपन्न वर्गको सहभागितामा आधार वर्षको न्यूनतम एक चौथाईले वृद्धि भएको हुनेछ ।
- योजनाको अन्त्यमा स्थानीय सेवा प्रवाह सम्बन्धि गुनासो गुणात्मक एवं परिमाणात्मक रूपमा कमी आएको हुनेछ ।

१.४. क्षमता विकास योजनाको औचित्य

गरिबी न्यूनिकरणमा योगदान पुऱ्याउन समावेशी, जवाफदेही र उत्तरदायी शासनको प्रवर्धन गर्नु पर्दछ । यसबाट गाउँवासीलाई सेवा र सुविधा उपरको पहुँच पनि सुनिश्चित हुन्छ । यसका लागि स्थानीय तहमा सेवा तथा सुविधा प्रवाह तथा विकास कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न स्थानीय तहहरुको क्षमता विकासमा जोड दिन आवश्यक छ । यसर्थ हाल कार्यान्वयनमा आइरहेका क्षमता विकास सम्बन्धी रणनीति र कार्यक्रमहरुको समिक्षा गरी परिष्कृत एवं परिमार्जित रणनीति, कार्यक्रम तथा प्रक्रिया र योजनाको तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु नै यो क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता रहेको छ ।

विगतमा क्षमता विकासका प्रयासहरु भएपनि त्यसको कार्यान्वयनको लागि ठोस रणनीति भएको पाइदैन । सशक्त, स्पष्ट र कार्यमुखी क्षमता विकासको रणनीतिको अभावमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु विगतमा केन्द्रबाट संचालित भएको हुँदा स्थानीय स्तरमा त्यसप्रति अपनत्व (Ownership) को अभाव देखियो । त्यसैगरी, स्थानीय तहहरुको संस्थागत क्षमता बढ्न गएको अवस्थामा स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ ले कल्पना गरेको पुर्ण क्षमतालाई अग्रगामी र प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ ।

१.५. अपेक्षित प्रतिफल

क्षमता विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन भएपछि यस पालिकाबाट संचालन हुने सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि एवं प्रणालीको प्रयोग एवं अनुशरण भई नतिजामुखी प्रशासन संचालन भएको हुनेछ । यस क्षमता विकास योजनाबाट निम्न प्रतिफलको अपेक्षा गरिएको छ :

- संगठनात्मक संरचनामा देखिएको क्षमता अन्तराल पत्ता लगाई पालिकाले मानवीय संसाधन विकासको अवसर प्राप्त गर्नेछ ।
- कर्मचारीको रुची, चाहना तथा कार्यसम्पादनको स्तर एवं क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्ने गरी क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको आधार तयार हुनेछ ।
- मानव संसाधन विकासको प्राथमिकता निर्धारण गरी सो क्षेत्रमा उपलब्ध श्रोत विनियोजन गर्नका लागि ३ वर्षे क्षमता विकास कार्ययोजना प्रमुख आधार हुनेछ ।
- माग र आपूर्तिको आधारमा क्षमता विकास कार्ययोजनालाई वर्गिकरण गरी श्रोत साधन जुटाउन उपयुक्त अवसर प्राप्त हुनेछ ।

- मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरबाट हुने योगदान गर्न पालिका सक्षम हुनेछ ।
- पालिकाको क्षमता विकासको साथै समुदाय र सरोकारवालहरुलाई उनीहरुको कार्य सम्पादन स्तरमा समेत वृद्धि हुने अवसर प्राप्त हुनेछ ।
- पालिकाबाट तयार हुने आर्थिक तथा वित्तिय एवं भौतिक प्रतिवेदनहरु समयबद्ध रूपमा तयार एवं सार्वजनीककरण हुनेछन् ।

१.६. प्रयुक्त विधि र प्रकृया

रुवीभ्याली गाउँपालिका तथा सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागितामा क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ । यो योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ आधार दस्तावेज मानिएको छ । किनभने स्थानीय तहको क्षमता स्वमुल्यांकन गर्न कार्यविधि नै तय भएको र यसले भविष्यमा नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट जाने चारै प्रकारका अनुदान प्राप्तीमा सकारात्मक भूमिका खेल्नेछ र पालिकाको आन्तरिक आय वृद्धिमा यसले कोशेढुंगाको काम गर्नेछ । प्रस्तावित यस क्षमता विकास योजना तर्जुमाको सिलसिलामा चेकलिस्ट तथा प्रश्नावली प्रयोग गरि गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुसँग प्रत्यक्ष भेटघाट, टेलिफोन, इमेल, लगायतका माध्यमबाट छलफल, परामर्श, अन्तर्क्रिया एवं अवलोकन जस्ता सहकार्यात्मक विधिहरु अपनाइएको थियो । यी विधिहरुबाट गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विश्लेषण गरि पालिकाले सम्पादन गर्ने देहायका १० कार्य क्षेत्रहरुको विद्यमान क्षमता र अवस्थाको अध्ययन गरिएको थियो । यी क्षेत्रहरुमा पालिकाको क्षमता अन्तराल मिहिन ढंगबाट अध्ययन गरिएको थियो । क्षमता अन्तराल पहिल्याइएपछि क्षमता विकासका आवश्यकताहरु पहिचान गरियो । यसरी पहिचान गरिएका ती क्षमता विकासका आवश्यकतालाई समय तथा स्रोतबद्ध गरी कार्यान्वयन योग्य कार्यतालिका तयार गरी प्रतिवेदनमा पेश गरिएको छ । यसैको आधारमा क्षमता विकासको तीन वर्षे कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने १० कार्य क्षेत्रहरु यसप्रकार छन् : (१) शासकीय प्रबन्ध, (२) सगठन तथा प्रशासन, (३) वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन, (४) वित्तिय एवं आर्थिक व्यवस्थापन, (५) सार्वजनिक सेवा प्रवाह, (६) न्यायिक कार्य सम्पादन, (७) भौतिक पूर्वाधार, (८) सामाजिक समावेशीकरण, (९) वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन, (१०) सहकार्य र समन्वय ।

उपरोक्त दश कार्यक्षेत्रहरुलाई व्यवस्थापकीय दृष्टिले देहायका चौविस उपक्षेत्रहरुमा वर्गीकरण गरी यिनीहरुको विषद रूपमा व्यापक विश्लेषण गरी प्रत्येक क्षमताको लेखाजोखा गरिएको छ र यसैको आधारमा क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

उपरोक्त २४ उपक्षेत्रहरु यसप्रकार छन् : (१) योजना व्यवस्थापन, (२) सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन, (३) स्थानीय उद्यमशिलताको विकास, (४) जनशक्ति अवस्था, (५) शिक्षा व्यवस्थापन, (६) न्यायिक कार्यसम्पादन, (७) सामुदायिक परिचालन, (८) सामाजिक सुरक्षा, (९) फोहरमैला व्यवस्थापन, (१०) भवन निर्माण मापदण्ड, (११) पूर्वाधार निर्माण तथा व्यवस्थापन, (१२) उपभोक्ता समिति, (१३) बस्ती

विकास, (१४) नागरिक बडापत्र तथा कार्यसंस्कृति, (१५) अधिकार प्रत्यायोजन, (१६) वातावरण व्यवस्थापन, (१७) जनस्वास्थ्य तथा अस्पताल व्यवस्थापन, (१८) सूचना प्रविधिको प्रयोग, (१९) सुशासन तथा सेवा प्रवाह, (२०) आन्तरिक आय व्यवस्थापन, (२१) शहरी विकास, (२२) बेरोजगारको व्यवस्थापन, (२३) विपद् व्यवस्थापन र (२४) विविध ।

रुवीभ्याली गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको तर्जुमा देहायका प्रकृयाहरु पुरा गरिएको थियो ।

अ. क्षमता विकासको रणनीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया बारे छलफल :

गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमाका सन्दर्भमा प्रत्यक्ष भेटघाट, अन्तरकिया, टेलिफोन, इमेल, वेबसाइट, पत्राचार आदि तथ्यांक एवं सूचना संकलन गरिएको थियो । त्यसैगरी, थप सुचना तथा तथ्यांक संकलन गरी नतिजामा पुग्न स्थलगत भ्रमण समेत सम्पन्न गरिएको थियो ।

आ. गाउँपालिकाको विद्यमान क्षमताको विश्लेषण :

क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा संविधान, ऐन, कानून, नीति, नियम, दिग्दर्शन, परिपत्र, निर्देशिका, मापदण्ड लगायतका द्वितीय स्रोतबाट प्राप्त सामग्री खोज र अध्ययन गरियो ।

१.७. अध्ययनका सीमाहरु

- आर्थिक वर्षको अन्तिम महिना, कोभिडको माहामारी, अवरुद्ध यातायात सेवा लगायतका विषयहरु यो अध्ययनका सीमा हुन् ।
- कार्यशर्त अनुसार अन्तिम प्रतिवेदन पेश गर्ने अवधि तीन महिनाको रहेपनि आर्थिक वर्षको अन्त्यले गर्दा समयावधि घट्न गएको छ ।
- रुवी भ्याली गाउँपालिकामा बैंक नभएकोले स्थानीय विकास निर्माणका रकमको भुक्तानी कारोबारमा सहजताको लागि निर्वाचित जनप्रतिनिधि, पदाधिकारी, कर्मचारीहरुलगायतका मानिसहरु धादिङ्ग वेसीमा नै जम्मा भएका रहेछन् । यस अवस्थाको पुष्ट्याईमा बर्षाद्को महिना, बाटोघाटोको निर्माण नभएको, आर्थिक वर्षको अन्तिम महिना भएको, योजनाको फरफारकको समय भएको, निर्वाचित पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु योजनाको कार्यफस्टौट तथा रकमको भुक्तानी कार्यमा व्यस्त रहेको पाइयो । तसर्थ, पालिकामा नगाई धादिङ्ग वेसीमा यस कम्पनीका क्षमता विकास विज्ञको सहजतामा उपलब्ध निर्वाचित पदाधिकारी र कार्यरत कर्मचारीहरु तथा अन्य केहीसँग प्रश्नावली, छलफल र अन्तरकियालाई मुख्य आधार मानी तयार पारिएको छ ।
- पालिकाको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट पेश गर्ने तथा पारित गर्ने अवधि यसै असार महिनामा रहेकोले एक पटक प्रत्यक्ष रूपबाट भेटघाट, अन्तरकिया तथा छलफल गर्न सकियो ।
- यस योजना तयार भई कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत साधनहरुको उपलब्धतामा दुर्गमस्थान भएको र सडक बाटो नभएकोले उच्च जोखिम देखिन्छ । साथै, क्षमता विकास योजनाका क्रियाकलापलगायत तालीम, प्रशिक्षण, अवलोकन, सीप विकास

जस्ता कार्यको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत साधन बहुपक्षीय स्रोतबाट प्राप्त हुन सक्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

परिच्छेद- २

सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकन

२.१. संविधान, ऐन, नीति नियम, कार्यविधि एवं कार्य विस्तृतीकरणको अध्ययन

गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण गर्ने सन्दर्भमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, अर्थ मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएका बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन एवं कार्यसंचालन निर्देशका, २०७७, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, रुवीभ्याली गाउँपालिकाको विभिन्न आर्थिक वर्षका विनियोजन तथा आर्थिक ऐनहरु, महालेखा परिक्षकको कार्यालयबाट दर्शाइएका बेरुजु एवं कैफियतहरु, बागमती प्रदेश सरकारका प्रचलित कानुन एवं मापदण्डहरु, प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका दस्ताबेजहरु लगायत क्षमता विकाससँग सम्बन्धित स्वदेशी विदेशी पुस्तक एवं जर्नलहरुको अध्ययन एवं पुनरावलोकन गरियो । साथै, क्षमता विकासमा आवश्यकताको सूचीको तयारीमा प्रश्नावली एवं डिस्कसन नोट आदि तयार गरी इन्टरनेटको माध्यमबाट तथ्यांक एवं सूचना संकलन गरियो । यस पालिकाले हालसम्म ४ वटा ऐनहरु, २ वटा नियमावली, १७ वटा निर्देशिका तयार पारेको छ ।

२.२. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरुको अध्ययन

अध्ययनको क्रममा विविध आर्थिक वर्षका आर्थिक ऐन तथा विनियोजन ऐनहरु अध्ययन गरियो । आर्थिक कार्यविधि ऐन तर्जुमाको क्रममा रहेकोले संघीय आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन तथा नियमावली २०७६ लागु रहेको देखियो ।

परिच्छेद ३ :

क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान र विश्लेषण

३.१. क्षमता आवश्यकता पहिचान

क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि यस गाउँ पालिका दर्गमस्थानमा रहेको र बाटो सडकको सविधा नभएकोले आवश्यक वित्तीय स्रोत तथा भौतिक साधन जुट्नमा चुनौती रहेको छ। योजना विनाको कार्यान्वयन फितलो हुन्छ भने योजना बनाई सो कार्यान्वयन हुन नसक्नु पनि ठीक हुँदैन। यस पालिकाको आगामी तीन वर्षको क्षमता विकास कार्य योजना तर्जुमा गर्दा क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचानको पक्षलाई ध्यान दिइएको छ।

पालिकाको यो क्षमता विकास कार्ययोजना सफल र उदाहरणीय बन्न सकोस् भन्ने अभिप्रायले पालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूसंग छलफल तथा अन्तरकिया गरी कार्यालयसंग प्रश्नावलीको माध्यमबाट थप जानकारी तथा आँकडा प्राप्त गरी जुट्न सक्ने श्रोतको अनुमान तथ्यपरक रूपमा प्रस्तुत गरिएकोले यसको अपनत्व वृद्धि हुन गई सफलताको विश्वास लिन सकिने अपेक्षा राखिएको छ।

३.२. क्षमता विकास लेखाजोखा

रुविभ्याली गाउँपालिकाको क्षमता आवश्यकता पहिचान गर्नु अगाडि हाल विद्यमान क्षमता स्थितिको लेखाजोखा गर्नु आवश्यक देखिन्छ । यस कार्यको लागि विषय विज्ञहरुले धादिङ्ग जिल्लास्थित रुविभ्याली गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, शाखाका कर्मचारीहरु, बडाध्यक्ष, बडा सचिवहरुसँग प्रत्यक्ष भेटघाट र अन्तरक्रिया गरी विवरण प्राप्त भएको थियो । यसैको आधार समेतमा गरिएको उक्त गाउँपालिकाको क्षमता लेखाजोखा देहाय बमोजिम देखिएको छ :-

रुविभ्याली गाउँपालिका, धादिङ्गको क्षमता लेखाजोखा र अन्तराल पहिचान

१. मानव संशाधन अवस्था विश्लेषण

पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, दक्षता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Gap)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
अध्यक्ष	सभाको कार्यसूची, बैठक आह्वान र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक महिनाको गते र गते नगर कार्यपालिकाको बैठक बस्ने गरेको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम समयमै पेश गरेको जस्तै-आ.व. ०७७७८ को बजेट असारमा पारित भएको 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक आयको हिस्सा बढ्न नसकेको योजना प्रगति समिक्षाको लागि स्थानीय विकास समस्या समाधान समिति गठन नभएको । 	<ul style="list-style-type: none"> बजेट तर्जुमा र प्रगति समीक्षा सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम 	मानव संशाधन
	कानुन निर्माण सम्बन्धी	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाको सफल सुसञ्चालनको लागि करिब ४० वटा ऐनलगायत निर्देशिका, नियमावली, कार्यविधिसमेत गरी 	<ul style="list-style-type: none"> सेवा प्रवाह तथा स्थानीय विकास सम्बन्धमा वाँकी कानुन निर्माण नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> कानुन निर्माण सम्बन्धी प्रशिक्षण 	मानव संशाधन

		<p>७३ वटा नमूना कानून जारी गर्नु परेमा हालसम्म ऐनहरु ४ वटा, नियमावली २ वटा, निर्देशिका १७ वटा जारी भएका छन्</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● कानून तर्जुमा गर्न विज्ञ जनशक्ति नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● कानून तर्जुमा विज्ञ वा जनशक्तिको व्यवस्थापन 	संस्थागत
	<p>प्रशासकीय तथा आर्थिक व्यवस्था सम्बन्धी</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● सुशासन सम्बन्धी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने गरिएको ● सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धमा नगर प्रमुखबाट प्रचलित कानून बमोजिम कार्य भइरहेको 		<p>सुशासन, नेतृत्व विकासलगायत व्यवस्थापनका नविनतम् आयाम सम्बन्धी प्रशिक्षण</p>	मानव संशाधन
उपाध्यक्ष	<p>विभिन्न समितिको संयोजक भई काम गर्ने अनुगमन समितिको संयोजक भई काम गर्ने</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● न्यायीक समितिको संयोजक भई काम गरेको । न्यायीक समितिको प्रतिवेदन समय भित्रै पेश भएको ● राजस्व परामर्श समितिको संयोजक भई काम गरेको ● बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजक भई काम गरेको 		<ul style="list-style-type: none"> ● विकास आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्यांकनका विषयक सीपमलूक क्षमता विकास कार्यक्रम ● समन्वय तथा निर्णय प्रकृया सम्बन्धी कार्यविधि 	<p>मानव संशाधन</p> <p>प्रणालीगत</p>
वडा अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा समितिको समन्वयकर्ता भई काम गर्ने ● स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा सचिवको अभावमा अन्य कर्मचारीलाई वडा सचिवको जिम्मेवारी दिइएको ● नागरिक वडापत्रमा उल्लेख भए बमोजिमको सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने कार्य निरन्तर भइरहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ● दक्ष कर्मचारीको अभावमा गुणस्तरीय कार्यमा बाधा पुगेको ● योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षाको कार्य दक्षतामा कमी भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● योजना कार्यान्वयनमा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि सम्बन्धी आधारभूत तालिम 	<p>मानव संशाधन</p>

कार्यपालिका सदस्य	<ul style="list-style-type: none"> विषयगत क्षेत्रको संयोजक रहने सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोकेको कार्य सम्बन्धी 		संयोजनको अवधारणा र भूमिका सम्बन्धमा ज्ञान तथा सीपको अभाव रहेको	संयोजनको अवधारणा र संयोजकको भमिकासम्बन्धमा सीपमुलक तालीम	मानव संशाधन
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	<ul style="list-style-type: none"> निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी योजना, सार्वजनिक खरिद, आर्थिक प्रशासन तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी अनुगमन, मुल्यांकन सम्बन्धी 	<ul style="list-style-type: none"> सबै प्रकारका बैठकहरु समयमै बोलाइ संचालन गर्ने गरेको गाउँ सभा सम्पन्न गरेको, बजेट समयमा पेश तथा पारित गराएको, खर्च गर्ने अखिलयारी प्राप्त गरी बजेट कार्यान्वयन गरेको, आर्थिक कारोबारको अभिलेख राख्न लगाएको, 	<ul style="list-style-type: none"> आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको आलेप तथा मलेपका बेरुजुहरु लक्ष्य निर्धारण गरी फछ्यौट नगराएको जस्तै – आ.ब. २०७५-७६ सम्मको बेरुजु रु. २ करोड ५ लाख ९० हजार भएको तर फस्यौट नभएको खरिदको गुरुयोजना तथा योजना नवनाएको 	<ul style="list-style-type: none"> NPSAS सम्बन्धी सीप विकास तालिम लेखापरीक्षण तथा बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी उत्प्रेरणात्मक प्रशिक्षण सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी आधारभूत तालीम 	मानव संशाधन मानव संशाधन मानव संशाधन

२. विषयगत शाखाहरु

क) प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	<ol style="list-style-type: none"> आवधिक योजना तयार गर्ने स्रोत अनुमान तथा बजेट निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम समितिलाई सचिवालय सेवा प्रदान गर्ने परियोजना बैक तयार गर्ने सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था गर्ने O & M Survey गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक योजना तयार नभएको सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण विगत १ वर्षमा नभएको कर्मचारीको लागि संघीयता निजामती आचार संहिता लागु भएको O & M Survey २०७७-७८ मा भएको कर्मचारीको कार्य विवरण तयार भएको 	<ul style="list-style-type: none"> जनशक्तिको अभाव भएको सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक परिक्षण नभएको पदाधिकारीको आचार संहिता नवनेको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तयार नभएको मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण अनुगमन मुल्यांकनको सीपमुलक तालीम सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक प्रणालीगत 	मानव संशाधन मानव संशाधन प्रणालीगत
-----------------------------------	--	---	---	---	---

	<p>६. कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गर्ने</p> <p>७. पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको आचार संहिता</p>		<ul style="list-style-type: none"> नागरिक वडापत्र वार्षिक रूपमा अद्यावधिक हुने नगरेको अन्तर शाखा समन्वयमा कमी पदाधिकारीको आचार संहिता नबनेको परियोजना बैंक तयार नभएको 	<p>परिक्षणको ढाँचा निर्धारण</p> <ul style="list-style-type: none"> पदाधिकारीको आचार संहिताको तर्जुमा 	प्रणालीगत
ख) पुर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा	<p>१. सहरी विकास तथा बस्ती विकास विकास सम्बन्धी नीति तयार, कार्यान्वयन एवं अनुगमन गर्ने</p> <p>२. सिंचाइ तथा खानेपानी सम्बन्धी</p> <p>३. वातावरण, सरसफाई तथा विपद् व्यवस्थापन</p>		<ul style="list-style-type: none"> नक्सा पास कार्यविधि नभएको सार्वजनिक नीजि साफेदारी नीति तयार नभएको यातायात गुरुयोजना तयार नभएको एकीकृत बस्ती विकास योजना तयार नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक नीजि साफेदारी नीतिको तयारी 	संस्थागत
ग) स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा	<p>१. परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण, महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी</p> <p>२. स्वदेशी तथा विदेशी श्रमिकहरुको लगत तथा सूचना व्यवस्थापन</p> <p>३. वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकहरुको श्रम शक्तिको लागि वित्तिय साक्षरता र सीपमुलक तालिम</p>	<ul style="list-style-type: none"> सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आवद्ध लाभग्राहीहरुको तीन पुस्ते विवरण अद्यावधिक गरेको पाँच शैयाको अस्पताल निर्माणाधिन रहेको स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन कार्यान्वयनमा रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> पूनरताजगी (refreshment) कार्यक्रम नभएको अनाथ बालबालिकाका लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि नभएको स्वास्थ्य संस्था दर्ता एवं नियमन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> सरसफाई र गुणस्तरीय कार्य सम्बन्धी चेतानमूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम स्सेवा थप सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधिको तयारी 	<p>मानव संशाधन</p> <p>प्रणालीगत</p>

	बेरोजगारीको तथ्यांक संकलन गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> सुर्तिजन्य पदार्थ नियन्त्रण र नियमन गर्ने ऐन कार्यान्वयनमा रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य सम्बन्धी कार्यविधि 	संस्थागत
घ) शिक्षा, युवा तथा खेलकूद शाखा	<ol style="list-style-type: none"> बालविकास, आधारभूत शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, विशेष शिक्षा सम्बन्धी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम सम्बन्धी विद्यालयको नक्सान, स्वीकृति, अनुमति, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, विद्यालयको आधारभूत तहको परिक्षा संचालन विद्यालयलाई जाने अनुदान तथा बजेटको व्यवस्थापन, अनुगमन एवं नियमन अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलाप 	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षक दरबन्दी मर्ज तथा मिलान गरेको माध्यमिक विद्यालय ४ वटा समेत अन्य गरी २१ विद्यालय भएको जिन्सी तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनको विद्यालय लेखा ढाँचागत फर्ममा अभिलेख राख्ने सामुदायिक विद्यालयको संचालन, व्यवस्थापन र नियमन हुने सामान्य रूपमा हुने गरेको पाठ्यसामग्रीको वितरण गर्ने गरेको सामुदायिक विद्यालयमा जाने अनुदान तथा बजेटको व्यवस्थापन, लेखा अनुशासन, अनुगमन र नियमन गर्ने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरूलाई प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको शिक्षा विकास कोष सम्बन्धी व्यवस्था नभएको पुस्तकालय तथा वाचनालयको स्थापना नभएको पालिकामा बिद्यमान जनशक्तिबाट विद्यालयहरूको अनुगमन गर्ने कठिन भएको सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दी पुर्ति शिक्षक तथा कर्मचारीको पेशागत क्षमता विकास तर्फ खास काम हुन नसकेको 	<ul style="list-style-type: none"> अनुदान परिचालन सम्बन्धी कार्यविधिको तयारी प्राविधिक विषयक शिक्षणसम्बन्धी अभिमेहीकरण कार्यक्रम प्रधानाध्यापक हरुका लागि नेतृत्व विकास, सार्वजनिक खरिद एवम् लेखापालन सम्बन्धी प्रशिक्षण 	<p>प्रणालीगत</p> <p>मानव संशाधन</p> <p>संस्थागत</p>
ड) आर्थिक प्रशासन शाखा	<ol style="list-style-type: none"> आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने एकीकृत सम्पत्तिको व्यवस्थापन 	<ul style="list-style-type: none"> मासिक रूपमा आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको मासिक प्रतिवेदन तथा सूचनाहरू वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> बेरुजु फछ्यौट एवं फरफारक सन्तोषजनक नभएको आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको 	<ul style="list-style-type: none"> बेरुजु फछ्यौट कार्य योजना तथा तालिकाबद्ध कार्यको तर्जुमा 	<p>प्रणालीगत</p>

	<p>३. अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन</p> <p>४. एकीकृत आर्थिक विवरणको तयारी</p>	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> एकीकृत सम्पत्ति विवरणको लागि सफ्टवेयर तयार नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> लेखा समिति कार्य सञ्चालन नियमावलीको तर्जुमा 	प्रणालीगत
च) कृषि/ पुश विकाश शाखा	<p>१. कृषि सेवा सम्बन्धी</p> <p>२. पशु सेवा सम्बन्धी</p> <p>३. बीउ विजन, मलखाद, रसायन तथा औषधीको आपूर्ति र नियमन</p> <p>४. कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि</p> <p>५. प्रांगारिक खेती तथा मलको प्रबर्द्धन एवं प्रचारप्रसार</p>	<ul style="list-style-type: none"> औद्योगिक ग्राम निर्माणाधीन रहेको उद्यम विकास समिति एक वटा गठन भएको टोल विकास संस्था संचालन कार्यविधि, २०७४ लागु भएको 	<ul style="list-style-type: none"> कृषि कार्यक्रम संचालन तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको पशु स्वास्थ्य संचालन कार्यविधि नभएको बीउ विजन, मलखाद, रसायन तथा औषधी र नियमन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> प्रांगारिक खेती तथा मल बनाउने सम्बन्धी सीपमुलक तालिम बीउ विजन, मलखाद तथा औषधीसम्बन्धी नियमन कार्यविधिको तर्जुमा 	मानव संशाधन प्रणालीगत
छ) आन्तरिक लेखा परीक्षण ईकाई	<p>१. गाउँपालिकाको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने</p> <p>२. अन्तिम लेखा परीक्षणको लागि पालिकाको लेखा श्रेस्तालाई दुरुस्त तथा तयारी हालतमा राख्न लगाउने</p>	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षणको लागि छुटौटै कर्मचारी व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शनको तयारी आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धित कर्मचारीहरुको पेशागत विकास कार्यक्रम 	प्रणालीगत मानव संशाधन
अन्य कार्य					
स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको संचालन 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय अभिलेखको लागि नीति र मापदण्डको तर्जुमा गरी सूचना केन्द्र नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय अभिलेखको लागि नीति र मापदण्ड नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय अभिलेखको लागि नीति र मापदण्डको तर्जुमा 	प्रणालीगत

	<ul style="list-style-type: none"> व्यक्तिगत घटना र पारिवारिक लगतको अभिलेख तथा पञ्जिकरण 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक सम्पत्तिको ढाँचागत अभिलेख नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> नवीनतम प्रविधिको आधारमा सम्पन्न योजना तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको ढाँचागत रूपमा अभिलेख 		
स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> O & M सर्भे गरी संगठन संरचना दरबन्दी निर्धारण 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सेवा व्यवस्थापन कानून भएको O & M सर्भे नभएका 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, सेवा शर्त तथा कार्यविधिको नभएको 	-O & M सर्भे सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम	मानव संशाधन
बेरोजगारको तथ्यांक संकलन	<ul style="list-style-type: none"> बेरोजगार, श्रमिक, दक्ष जनशक्तिको तथ्यांक संकलन र रोजगार सूचना केन्द्रको संचालन वैदेशिक रोजगारका लागि सूचना, वित्तीय साक्षरता, सीपमुलक तालिमको संचालन रोजगारीबाट फर्किएकाहरुको ज्ञान, सीप र उद्यमशिलताको उपयोग 	<ul style="list-style-type: none"> -आय आर्जनका कार्यक्रम ५ वटा संचालन भएका -एक स्थानीयत तह एक औद्योगिक ग्रामको अवधारणा अनुसार स्थानीय आदौगिक ग्राम संचालनमा नआएको 	<ul style="list-style-type: none"> बेरोजगार, श्रमिक, दक्ष जनशक्तिको तथ्यांक संकलनका साथै रोजगार सूचना केन्द्रको संचालन नभएको वैदेशिक रोजगारका लागि सूचना, वित्तीय साक्षरता, सीपमुलक तालिमको संचालन नभएको रोजगारीबाट फर्किएकाको ज्ञान, सीप र उद्यमशिलताको उपयोगगर्ने कार्यविधि नभएका 	<ul style="list-style-type: none"> बेरोजगार, श्रमिक आदिको तथ्यांक संकलनका साथै रोजगार सूचना केन्द्रको संचालन रोजगारीबाट फर्किएकाको ज्ञान, सीप र उद्यमशिलता को उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि 	संस्थागत प्रणालीगत
जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिकलगायतका लागि सेवा र आश्रय केन्द्रको संचालन र व्यवस्थापन गर्ने 		<ul style="list-style-type: none"> सडकबालबालिका लगायतका लागि पुनर्स्थापना केन्द्र संचालन नभएको जेष्ठ नागरिकलगायतको लागि आश्रय केन्द्र स्थापना गरी व्यवस्थापन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक लगायतको लागि आश्रय केन्द्रको स्थापना 	संस्थागत

	<ul style="list-style-type: none"> अनाथ, असहाय लगायतका लागि पुनर्स्थापना केन्द्र संचालन 		<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण कार्यविधि नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> जेष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण सम्बन्धी कार्यविधि 	प्रणालीगत
सहकारी संस्था	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी संस्थाको नीति, कानून, मापदण्ड एवं नियमन स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गराउने 	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी संस्था सम्बन्धी काम गर्न कर्मचारीको व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी संस्थाको अभिलेखन, प्रतिवेदन तथा अनुगमनको स्पष्ट व्यवस्था नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी संचालन कार्यविधिको तयारी सहकारी संस्थाको अनुगमन तथा नियमनका लागि सीपमूलक प्रशिक्षण 	प्रणालीगत मानव संशाधन

२. संस्थागत विश्लेषण

२.१. संस्थागत क्षमता स्वमूल्यांकनको आधारमा

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
१. शासकीय प्रबन्ध	९	४.५			
१.१.१. सभाको संचालन प्रकृया	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
१.१.२. कार्यपालिकाको निर्णय प्रकृया	१	०.५	कार्यपालिकाको निर्णय प्रकृया खुला रूपमा छलफल भई निर्णयहरु सर्वसम्मत रूपमा हुन नसकेको	-विषय वस्तुको संवेदनशीलता तथा गहनताका आधारमा निर्णयसम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन
१.१.३. सभा/कार्यपालिकाकाले बनाएका स्थानीय कानून (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड) तथा निर्णयहरुको सार्वजनिकीकरण	१	१	अन्तराल नदेखिएको		

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
१.२.१. सभा र कार्यपालिकाका समिति/उपसमिति संचालन सम्बन्धी कार्यविधि	१	०	स्थानीय शासन संचालन ऐनमा व्यवस्था भएका यस कार्यपालिकाका सबै समिति उपसमितिहरूको बैठक र सभा संचालन सम्बन्धी कार्यविधि निर्माण भइ नसकेको	बैठक सञ्चालन कार्यविधिको तर्जुमा	प्रणालीगत
१.२.२. कार्यपालिकाको बैठक संचालन (बैठक बोलाउने, मिति स्थान तोक्ने, कार्य सूची उपलब्ध गराउने, गणपुरक संख्या, निर्णय पुस्तिकामा हस्ताक्षर, निर्णयमा असहमति आदी)	१	०	कार्यपालिकाको बैठकको कार्यविधि पुर्व निर्धारित विधि जस्तै: गणपुरक संख्या, हस्ताक्षर, असहमति आदी देखिने गरी कार्यविधि अपनाएको नपाइएको	बैठकमा एजेण्डा निर्धारण, छलफलसम्बन्धी असल अभ्यास र माइन्युट बुकसम्बन्धमा प्रशिक्षण	मानव संशाधन
१.२.३. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	१	०	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका कार्यविधि तयार नभएको	आन्तरिक नियन्त्रण कार्यविधिको तयारी	प्रणालीगत
१.२.४ स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति विवरण	१	०.५	सम्पत्ति विवरण पेश गरे पनि सबैको नदेखिएको	सम्पत्ति विवरण भर्ने नैतिक दायित्वसमेत भएको बारे चेतनामुलक कार्यक्रम	मानव संशाधन
१.३.१ मूल्याङ्कन अवधिमा बसेको कार्यपालिकाको बैठक संख्या	१	०.५	महिनामा कम्तीमा १ पटक बैठक बसी पुर्व निर्णयहरूको कार्यान्वयन अवस्था बारेमा समीक्षा गर्ने नगरिएको	निर्णयको कार्यान्वयन सम्बन्धमा समीक्षा गोष्ठी	मानव संशाधन
१.३.२ लेखा प्रणालीमा SUTRA को प्रयोग	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
२. संगठन तथा प्रशासन	८	३			
२.१.१ गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास	१	०	क्षमता विकास योजना नभएको	-क्षमता विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	प्रणालीगत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
२.१.२ प्रतिवेदन तथा विवरण प्रेषण	१	०	संघ र प्रदेशलाई पठाउनु पर्ने विवरणहरु तोकिएको समयमा नपठाइएको, कार्यालयको वेभसाइटमा ती विवरणहरु नराखिएको	- तालुक निकायमा प्रतिवेदन तथा विवरणको औचित्यसंबन्धी प्रारम्भिक तालीम	मानव संशाधन
२.२.१ विषयगत विभाग/महाशाखा शाखा/उपशाखा/एकाइहरु एवं जनशक्तिको काम, कर्त्यव्य, अधिकार र जिम्मेवारीको कार्यविवरण	१	०	कार्यपालिकाको सबै जनशक्तिको कार्यविवरण तयार नभएको र त्यस्ता विवरणहरु वेभसाइटमा पनि नराखिएको	- जनशक्तिको कार्यविवरण तयारी र वितरण	संस्थागत
२.२.२. स्थायी पदपूर्ति नगर्ने भनिएका पदहरुमा करारबाट मात्र पदपूर्ति	१	०	स्थायी पदपूर्ति नगर्ने भनिएका पदहरुमा करारबाट मात्र सेवा लिइएको देखिएन	करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि कार्य क्षमता बृद्धिसम्बन्धी तालीम	मानव संशाधन
२.२.३. कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन सम्झौता	१	०	अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबीच कार्य सम्पादन सम्झौता नभएको	कार्यसम्पादन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	प्रणालीगत
२.३.१. जनशक्ति क्षमता विकासमा लगानी	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
२.३.२ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको उपस्थिति दिन	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
२.३.३. क्षमता विकास कार्यक्रममा पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको सहभागिता	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
३. वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन	११	२.५			
३.१.१. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र आवधिक योजना तर्जुमा	१	०	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा नभएको	आवधिक योजना र बजेट तर्जुमा सम्बन्धी आधारभूत तालीम	मानव संशाधन
३.१.२. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र पारित गर्ने कार्यमा सम्बद्ध समिति र समन्वय	१	०	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमामा स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका	संस्थागत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
			कार्यक्रम तर्जुमा समितिको सिफारिस बमोजिम तर्जुमा भएको नदेखिएको	समन्वयसंबन्धमा अभ्यासगत प्रशिक्षण कार्यक्रम	
३.२.१. दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण	१	०	दिगो विकासका लक्ष्यहरु स्थानीयकरण गर्न नीति तथा कार्ययोजना नभएको तथा वार्षिक योजनामा समावेश नभएको	दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण सम्बन्धी नीति कार्ययोजना र प्रतिवेदन सम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन
३.२.२. विषयक्षेत्रगत रूपमा बजेट सिलिङ्ग निर्धारण	१	०.५	प्राथमिकता क्षेत्र निर्धारण गरी विषय क्षेत्रगत रूपमा बजेट सिलिङ्ग निर्धारण गरी सोही अनुरूप बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा नभएको	बजेट सिलिङ्ग तथा कार्यक्रममा प्राथमिकता निर्धारण सम्बन्धमा कार्यशाला	प्रणालीगत
३.२.३. बजेट प्रस्तुती तथा स्वीकृति	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
३.२.४. गैरसरकारी संघ संस्थाहरुले गाउँ/नगरसभावाट पारित गरी योजना कार्यान्वयन	१	०	सबै गैससका कार्यक्रमहरु पालिकाको वार्षिक योजना कार्यक्रममा समावेश भई कार्यान्वयनमा नआएको	गैसस कार्यक्रमलाई पालिकाको वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्न अभिमुखीकरण कार्यक्रम	संस्थागत
३.३.१. कूल वार्षिक बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा	१	०	कूल वार्षिक बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा २० प्रतिशत नपुगेको	अनुमानित आन्तरिक आय वृद्धिका लागि कार्यदक्षतासम्बन्धी गोष्ठी	मानव संशाधन
३.३.२. पाँच लाखभन्दा कम लागतका योजनाले कूल पूँजीगत बजेटको ओगटेको हिस्सा	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
३.३.३. वार्षिक आन्तरिक आय वृद्धि गत वर्षको तुलनामा १० प्रतिशतभन्दा बढी हुनु पर्नेमा नभएको	१	०	वार्षिक आन्तरिक आय वृद्धि गत वर्षको तुलनामा १० प्रतिशतभन्दा बढी हुनु पर्नेमा नभएको	अनुमानित आन्तरिक आयवृद्धिका लागि कार्यदक्षता वृद्धिसम्बन्धी गोष्ठी	मानव संशाधन

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
३.३.४. गैसस मार्फत योजना कार्यान्वयन गरेको अवस्थामा गै.स.स. को नगद लागत साभेदारी	१	०	गैससको नगद लागत साभेदारी ३० प्रतिशत नपुगेको	गैसससंगका कार्यक्रममा नगद लागत साभेदारी ३० प्रतिशत वृद्धिसम्बन्धी कार्यविधिको तयारी	प्रणालीगत
३.३.५. सम्पुरक अनुदानबाट संचालन हुने आयोजनाहरूमा लागत साभेदारीका लागि विनियोजित बजेट	१	०	कार्यविधि तयार भएपनि कार्यविधि अनुसार लागत साभेदारी नभएको	सम्पुरक अनुदान कार्यक्रममा पालिकाको हिस्साको विनियोजन संबन्धी निर्देशिकाको तयारी	प्रणालीगत
४. वित्तीय एवं आर्थिक व्यवस्थापन	११	४			
४.१.१ आन्तरिक स्रोत	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
४.१.२. वित्तीय अनुशासन	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
४.२.१ आय व्ययको वर्गीकरण तथा लेखांकनका लागि नेपाल सरकारद्वारा निर्धारित पद्धति र ढाँचाको प्रयोग	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
४.२.२. आय र व्ययको विवरण सार्वजनिकीकरण	१	०	पूर्ण रूपमा प्रयोग नगरिएको	आय-व्ययको विवरण सार्वजनिकीकरण सम्बन्धमा जबाफदेहिता र पारदर्शिता बारे चेतना जागरण कार्यक्रम	मानव संशाधन
४.२.३. प्रचलित कानून अनुसार खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयारी र कार्यान्वयन	१	०	खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार भई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा नआएको	सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी सीपमुलक प्रशिक्षण	मानव संशाधन
४.२.४. वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको प्रगति समिक्षा	१	०	गत आ.व. को वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको प्रगति समिक्षा चालु आ.व. को पहिलो चौमासिक भित्र सम्पन्न गरि समिक्षा प्रतिवेदन सार्वजनिक नगरेको	वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको प्रगति समिक्षा र नतिजाको सार्वजनिकीकरण ढाँचा निर्धारण	संस्थागत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
४.३.१. रकमान्तर	१	०.५	सभाबाट स्वीकृत गरेको कार्यक्रममा तोकिएको बजेटको सीमा र शीर्षक भित्र मात्र खर्च भई रकमान्तर नगरेको नदेखिएको	बजेटरी अनुशासन कायम गर्ने र सम्बन्धी रकमान्तर व्यवस्थासम्बन्धी कार्यविधिको तर्जुमा	प्रणालीगत
४.३.२. प्रशासनिक खर्च	१	०.५	प्रशासनिक खर्च तर्फ आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँड शीर्षकबाट मात्र खर्च पुऱ्याई पूँजीगत कार्यक्रममा समेत खर्च गर्ने व्यवस्था नभएको	प्रशासनिक खर्चमा मितव्ययीता अपनाई पूँजिगत खर्चमा वृद्धिका लागि प्रोत्साहनमुलक कार्यक्रम	संस्थागत
४.३.३. पूँजीगत खर्च	१	०	पूँजीगत खर्चतर्फ बजेटको ८० प्रतिशतभन्दा कम हुने गरेको	पूँजीगत खर्च वृद्धिका लागि कार्यदक्षता अभिवृद्धि पुनरताजगी कार्यक्रम	मानव संशाधन
४.३.४. राजस्व संकलन	१	०	राजस्व संकलन अनुमानको ९० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको	राजस्व सुधार कार्ययोजनाको तयारी र कार्यान्वयन	प्रणालीगत
४.३.५. खर्च गर्ने अस्तियारी	१	०	पालिका अध्यक्षले ७ दिन भित्र खर्च गर्ने अस्तियारी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई दिएको नदेखिएको	ऐन नियमको पालनामा सजगताका लागि गोष्ठी	मानव संशाधन
५. सेवा प्रवाह	१६	१.५			
५.१.१. सेवा प्रवाह	१	०	नागरिक उपलब्ध गराउनु पर्ने सेवाका सम्बन्धमा कार्यपालिकामा छलफल भई निर्णय हुनु पर्ने र त्यस्ता निर्णयहरु पुर्ण रूपमा कार्यान्वयन भएको नपाइएको	-पालिकाको सेवा प्रवाहमा केही सेवाग्राही सम्मिलित कार्यशाला	मानव संशाधन
५.१.२. बडाले उपलब्ध गराउने सेवा	१	१	अन्तराल नभएको		

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
५.१.३. सेवा प्रतिको सन्तुष्टि	१	०	सेवा प्रवाहबाट सेवाग्राही पूर्ण सन्तुष्ट भएको प्रतिवेदन नभएको	एकीकृत सेवा प्रवाह सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	प्रणालीगत
५.२.१. सेवा प्रवाहमा प्रविधिमा आधारित टोकन, अनलाइन रजिस्ट्रेशन वा कम्प्युटर विलिङ प्रविधिको प्रयोग	१	०	सेवा प्रवाहमा टोकन, अनलाइन रजिस्ट्रेशन प्रणालीहरु प्रयोग नभएको	● सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	मानव संशाधन
५.२.२. सेवा प्रवाहको मापदण्ड (SOP)	१	०	सेवा प्रवाहको मापदण्ड तयार नभएको	विषय विज्ञको सेवा मार्फत SOP को तयारी	प्रणालीगत
५.२.३. बैंकिङ प्रणालीबाट भुक्तानी	१	०	सबै भुक्तानीहरु बैंकिङ प्रणालीद्वारा नभएको, E-payment लागु नभएको	● SuTRA मार्फत E-payment कडाइका साथ कार्यान्वयन	प्रणालीगत
५.२.४. वडामा सेवा प्रवाहको वैकल्पिक व्यवस्था	१	०	वडामा सेवा प्रवाहको वैकल्पिक व्यवस्था नभएको	वडामा सेवा प्रवाहको वैकल्पिक व्यवस्थासंबन्धी नियमको तर्जुमा	संस्थागत
५.३.१. गुनासो फछ्योट	१	०	गुनासोको अभिलेख राखी सो मध्ये ८० प्रतिशतभन्दा बढी सम्बोधन हुने गरेको नपाइएको	गुनासो सुन्ने कर्मचारीलाई प्रशिक्षण	मानव संशाधन
५.३.२. सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक खाता मार्फत भुक्तानी	१	०	सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने कुल लाभग्राही मध्ये दुइतीहाई भन्दा बढीलाई बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने व्यवस्था नभएको	सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक खाता मार्फत उपलब्ध गराउन सचेतनामुलक कार्यक्रम	संस्थागत
५.३.३. जन्मेको मितिले ३५ दिनभित्र भएको कूल जन्म दर्ता संख्या	१	०	कुल जन्म मध्ये ९० प्रतिशत भन्दा बढीको ३५ दिन भित्र दर्ता हुने नगरेको	जन्म दर्ता सम्बन्धमा स्थानीय वासिन्दाको लागि उत्प्रेरणात्मक तालीम	मानव संशाधन

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
५.३.४. सार्वजनिक सुनुवाई	१	०	चौमासिकमा कम्तीमा १ पटक पनि सार्वजनिक सुनुवाई नभएको	चौमासिकगत सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्थापनसम्बन्धी अभ्यासमुलक प्रशिक्षण	मानव संशाधन
५.३.५. सेवा प्रवाहमा घुम्ती सेवाको प्रयोग	१	०	पालिकाको सबै वडामा घुम्ती सेवाहरु संचालन गर्ने नगरेको	घुम्ती सेवाको उपयोगितासम्बन्धमा चेतना जागरण कार्यक्रम	मानव संशाधन
५.३.६. शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच	१	०	शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच सम्बन्धमा विद्यार्थी भर्नादर ९० प्रतिशत नपुगेको र विद्यालय छोड्ने दर पनि उच्च रहेको	विद्यार्थी भर्नामा आकर्षण र टिकाउसम्बन्धी कार्यक्रमको कार्यान्वयन	संस्थागत
५.३.७. स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच	१	०	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा जनशक्ति उपकरण र औषधी प्रर्याप्त नभएको, बालबालिकाको लागि अनिवार्य गरिएका खोपहरु ९० प्रतिशतभन्दा बढीले प्रयोग गर्न नपाएको	स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँचवृद्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम	मानव संशाधन
५.३.८. कृषि र पशु सेवा न्यायिक समिति संचालनको कार्यविधि तयार	१	०.५	कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रहरुमा जनशक्ति तथा सेवाग्राहीबाट भएका माग अनुसारको सेवा र प्रविधि उपलब्ध नभएको	<ul style="list-style-type: none"> उपकरण तथा प्रविधिको खरिद र प्रयोगसम्बन्धी व्यवस्थापन 	संस्थागत
५.३.९. स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन र बजारीकरण	१	०	स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन र बजारीकरणका लागि नीतिगत एवं कार्यक्रमगत व्यवस्था नभएका	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा मापदण्डको तर्जुमा 	प्रणालीगत
६. न्यायिक कार्य सम्पादन	७	०.५			
६.१.१. न्याय सम्पादन	१	०	न्याय सम्पादनतर्फ न्यायिक समिति संचालनको कार्यविधि तयार नभएको	न्यायिक समिति संचालन निर्देशिकाको तयारी	प्रणालीगत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
६.२.१. मेलमिलापकर्ताको व्यवस्थापन	१	०	सुचीकृत भएका मेलमिलापकर्ताहरुबाट मात्र मिलापत्र गराउनु पर्ने व्यवस्था नभएको	-रोष्टरमा सुचीकृत मेलमिलापकर्ताबाट मिलापत्रको व्यवस्थापन	संस्थागत
६.२.२. न्याय समितिको प्रकृया	१	०	न्यायिक समितिको निर्णयहरु सर्वसम्मत हुने गरेको नदेखिएको	-न्यायिक समितिको निर्णयहरु सर्वसम्मतको आधारमा फैसला हुने मापदण्डको तर्जुमा	प्रणालीगत
६.२.३. न्यायिक समितिको प्रतिवेदन प्रणाली	१	०	न्यायिक समितिको प्रतिवेदन सभामा पेश भइ छलफल हुने नगरेको	-न्यायिक समितिको प्रतिवेदनलाई गाउँ सभामा प्रस्तुती र निर्णयसम्बन्धी दक्षता अभिवृद्धि कार्यक्रम	मानव संशाधन
६.३.१. उजुरी फछ्यौट	१	०	उजुरी नपरेको		
६.३.२. न्यायिक समितिको निर्णय उपर पुनरावेदन	१	०.५	.....	-.....	
६.३.३. मेलमिलाप केन्द्र गठन	१	०	मेलमिलाप केन्द्र गठन नगरेको	-मेलमिलाप केन्द्र गठनको आवश्यकता, औचित्यको पृष्ठपोषण	संस्थागत
७. भौतिक पूर्वाधार	१३	२.५			
७.१.१. सडक यातायात गुरुयोजना अनुसार सडक पूर्वाधार निर्माण	१	०	● सडक यातायात गुरुयोजनाले नबनाएको	-सडक यातायात गुरुयोजना तर्जमा गर्ने	संस्थागत
७.१.२. जोखिम संवेदनशिल भूउपयोग योजना	१	०	जोखिम संवेदनशिल भूउपयोग योजना तयार भई कार्यान्वयनमा आए पनि कम्तीमा १ वर्षमा एउटा जग्गा एकीकरण, जग्गा विकास योजना कार्यान्वयनमा नआएको	संवेदनशिल भूउपयोग योजनाको तयारी	संस्थागत
७.१.३. भौतिक पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति	१	०	सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति तथा ऐन तर्जुमा एवं संचालन नभएको	सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति एवं ऐनको तर्जुमा	संस्थागत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
७.२.१. बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री पूर्वाधार	१	०	बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री नीति एवं पूर्वाधार नभएको	बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री नीतिको तयारी	प्रणालीगत
७.२.२. निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापन	१	०	पूर्वाधारहरूको मर्मत संभारको लागि कोष स्थापना नभएको र सो मा लाभग्राहीको योगदान पनि नदेखिएको	-मर्मत संभार कोषको स्थापना - लाभग्राहीको योगदानबाटे निर्देशिकाको तयारी	संस्थागत प्रणालीगत
७.२.३. योजनाको वातावरणीय अध्ययन-संक्षिप्त, प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA)	१	०	सबै आयोजनाहरूमा संक्षिप्त एवं प्रारम्भिक IEE र EIA गर्ने नगरिएको	-वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धमा कार्यविधि निर्धारण तथा प्रशिक्षण	मानव संशाधन
७.२.४. राष्ट्रिय भवनसंहिता र मापदण्ड	१	०	राष्ट्रिय भवनसंहिता र स्थानीय भवन मापदण्डको पूर्ण रूपमा पालना नभएको	--नगरबासीहरूलाई सचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी रेडियो कार्यक्रम	मानव संशाधन
७.३.१. सडकको विस्तार	१	१	अन्तराल नदेखिएको		
७.३.२. सडकको स्तर उन्नति	१	०.५	गत आ.व. को तुलनामा १५ प्रतिशतभन्दा बढी सडकको स्तरोन्नति नभएको	लक्ष्यमुताविक सडक स्तरोन्नति गर्ने निर्देशिका	संस्थागत
७.३.३. खानेपानी सेवा विस्तार	१	०.५	अधिल्लो वर्षको तुलनामा घरधुरीको २५ प्रतिशतभन्दा कम घरधुरीमा मात्र खानेपानी सेवा विस्तार भएको	-लक्ष्य अनुसारको घरधुरीमा खानेपानी सेवा विस्तार गर्ने	प्रणालीगत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
७.३.४. वार्षिक योजनाको कार्यान्वयन स्थिति	१	०.५	वार्षिक कार्ययोजना नवनेको	-पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई वार्षिक योजनाको कार्यान्वयन समिक्षा सम्बन्धी प्रशिक्षण	मानव संशाधन
७.३.५. फोहोरमैला व्यवस्थापन	१	०	नीतिगत व्यवस्था भएपनि फोहर विसर्जन केन्द्र बनाई एकीकृत फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्ने गरेको नदेखिएको	● फोहरमैला व्यवस्थापनको नीति एवं कार्यविधिको तर्जुमा	संस्थागत
७.३.६. औद्योगिक पूर्वाधार	१	०	औद्योगिक ग्राम निर्माण नै नभएको	-औद्योगिक ग्रामको स्थान छनौटमा विज्ञको सुभाव	प्रणालीगत
८. सामाजिक समावेशीकरण	१०	१.७५			
८.१.१. सामाजिक विभेदको न्यूनीकरण	१	०.७५	<ul style="list-style-type: none"> ● छुवाछुत, सामाजिक कुरिती, अन्यविश्वास, लैंगिक विभेद र हिंसाका घटनाहरुसँग सम्बन्धित उजुरी नआएको ● सामाजिक समावेशीकरण नीति तथा कार्यक्रम तयार नभएको 	-सामाजिक कुरिती, कुप्रथा, अन्यविश्वास आदि विरुद्ध जनचेतना सम्बन्धी अभिमुखीकरण -सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा	मानव संशाधन प्रणालीगत
८.१.२. समानुपातिक सहभागिता	१	०	<ul style="list-style-type: none"> ● टोल विकास संस्थाको गठनमा समावेशीताको ध्यान नपुऱ्याएको ● समिति, उपसमिति एवं कार्यदलहरुमा कानुनले निर्दिष्ट गरेको अंश अनुसार समानुपातिक समावेशीता कायम नभएको 	समानुपातिक समावेशीता सम्बन्धी सचेतना प्रशिक्षण कार्यक्रम	मानव संशाधन

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
८.२.१. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	१	०	बालबालिका पुर्नस्थापना केन्द्र, जेठ नागरिक आश्रय केन्द्र, अशक्त स्याहार केन्द्र आदिको स्थापना र संचालनका लागि नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, ती केन्द्रहरु स्थापना भइ नियमित रूपमा संचालन नभएको र सेवाग्राहीलाई सो को सहज पहुँच नभएको	आश्रय तथा स्याहार केन्द्र संचालन नीति तर्जुमा	संस्थागत
८.२.२. घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभियान	१	०.२५	टोल विकास संस्थालाई परिचालन गरी घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस पैरवी तथा अभियान संचालन सम्बन्धी कार्यक्रम नगरेको	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि टोल विकास संस्थाको परिचालन मार्फत बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभियान कार्यक्रम	मानव संशाधन
८.२.३. बालश्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथासँग सम्बन्धी कार्यहरु	१	०	अन्धविश्वास, कुरिती, कुप्रथा विरुद्ध जनचेतना तथा क्रियाकलापहरु संचालन नभएको	अन्धविश्वास, कुरिती, कुप्रथा विरुद्ध जनचेतनामूलक क्रियाकलाप	मानव संशाधन
८.२.४. लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit)	१	०	GESI Audit नभएको, सो गर्ने कार्यक्रम पनि नरहेको	लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (जेसी अडिट) सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	मानव संशाधन
८.३.१. महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको घटनामा कमी	१	०	महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको घटनामा अधिल्लो आ.व. को तुलनामा २० प्रतिशतभन्दा बढीले कमी नआएको	महिला विरुद्ध घरेलु हिंसा रोकथाम सम्बन्धी कार्यविधिको तयारी	प्रणालीगत
८.३.२. बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथा	१	०.५	यस्ता कार्यक्रमको रोकथामको लागि कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरेको नदेखिएको र लगानी समेत नदेखिएको	सशर्त अनुदान बाहेकका बाँकी बजेटको ०.५ प्रतिशत यस कार्यक्रममा लगानीसम्बन्धी गोष्ठी	मानव संशाधन

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
रोकथामका लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम लगानी					
८.३.३. महिला/दलित/अपांगता भएका व्यक्ति संयोजक/अध्यक्ष भएको उपभोक्ता समितिहरूको संख्या	१	०	यो क्षेत्रबाट अध्यक्ष भएको उपभोक्ता समितिहरूको संख्या ३० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको	उपभोक्ता समितिहरूको संयोजक/अध्यक्ष पदमा महिला/दलित/अपांगता भएका व्यक्ति नेतृत्व तहमा ३० प्रतिशतभन्दा बढी हुने कार्यविधिको तयारी	प्रणालीगत
८.३.४. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि, परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक र आर्थिक उत्थानमा गरिने लगानी	१	०	यो क्षेत्रका समुदायको सामाजिक एवं आर्थिक उत्थानमा १० प्रतिशतभन्दा बढी लगानी नभएको	यस वर्गका समुदायको सामाजिक र आर्थिक उत्थानका कार्यक्रममा लगानी वृद्धि सम्बन्धी कार्यविधि	प्रणालीगत
९. वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	१	०			
९.१.१. विपद् व्यवस्थापन	१	०	विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना, नीतिगत व्यवस्था आदी नभएको। केवल राहत वितरण भएको	-विपद् व्यवस्थापनमा ऐन, रणनीति, कार्ययोजना तयारी -उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको उपलब्धताको सुनिश्चितता	प्रणालीगत संस्थागत
९.२.१. वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण (जल, भूमि, ध्वनी, वायु र खाद्य)	१	०	वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन भए पनि वायु प्रदूषणको स्तर राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप नभएको	वायु प्रदूषण स्तरको राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूपको सूचकको निर्धारण	प्रणालीगत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
९.२.२. वातावरणमैत्री पूर्वाधार	१	०	वातावरणमैत्री पूर्वाधारको लागि ऐन, नीति तथा वातावरणमैत्री स्थानीय शासनका पूर्वाधार तयार नभएको	स्थानीय वातावरण नीति र ऐनको तर्जुमा सहित अन्य पूर्वाधारको व्यवस्था	संस्थागत
९.२.३. विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन	१	०	विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन सम्म भएको तर सो अनुसार योजना तर्जुमा भई वार्षिक कार्यक्रममा रहने नगरेको	-विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान नक्सांकन सम्बन्धी कार्ययोजनाको तयारी	संस्थागत
९.३.१. वातावरणीय क्षेत्र प्रबर्द्धनमा बजेट विनियोजन	१	०	-बाल उद्यान, खुला क्षेत्र, हरियाली क्षेत्र विस्तारका लागि समानिकरण अनुदानको ३ प्रतिशतभन्दा बढी बजेट विनियोजन र खर्च नभएको	-समानीकरण अनुदानको ३ प्रतिशतभन्दा बढी रकम यस क्षेत्रमा छुट्याउने कार्यविधिको तयारी	प्रणालीगत
९.३.२. वातावरण संरक्षणमा टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजी क्षेत्र र गै.स.स. को सहभागिता	१		वातावरण संरक्षणका ५० प्रतिशतभन्दा बढी कार्यक्रममा यी संस्थाहरुको सहभागिता रहेको नदेखिएको	-टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीका लागि वातावरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको तर्जुमा	मानव संशाधन
९.३.३. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा बजेट विनियोजन र खर्च (वार्षिक रूपमा)	१	०	विपद् व्यवस्थापनको पुर्व तयारी वा प्रतिकार्य वा पुनर्लाभको लागि बजेट व्यवस्था भएको नदेखिएको ।	-कूल पूँजीगत बजेटको ०.५ प्रतिशत भन्दा बढीले विनियोजन सम्बन्धी कार्यविधिको तर्जुमा -विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकमको दाखिला सम्बन्धी कार्यविधि	प्रणालीगत संस्थागत
९.३.४. टोल विकास संस्था गठन तथा संचालन	१	०	सबै वडाहरुमा जम्मा ६७ वटा टोल विकास संस्था रहेको	टोल विकास संस्थाको क्रियाशिलताका लागि अभ्यासमुलक प्रशिक्षण	प्रणालीगत
९.३.५. एम्बुलेन्स, अरनी नियन्त्रण जस्ता आकस्मिक सेवाहरुको उपलब्धता	१	०	एम्बुलेन्स भएको, दमकल नभएको	बजेट विनियोजन गरी सार्वजनिक खरिदको प्रक्रिया बमोजिम दमकलको खरिद	संस्थागत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
१०. सहकार्य र समन्वय	६	०			
१०.१.१. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकार्य र समन्वय	१	०	सहकार्य र समन्वय सम्बन्धमा संघ र प्रदेशसँग नीतिगत एवं कार्यगत समन्वय गरेर मात्र आफ्ना नीति तथा कार्यक्रम तय गर्ने पद्धति नदेखिएको	संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकार्य र समन्वयको आधारमा नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमाको विधि	संस्थागत
१०.१.२. अन्तर स्थानीय तह सहकार्य र समन्वय (प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण र उपयोग, पूर्वाधार निर्माण, वातावरण संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन, आपतकालीन सेवा व्यवस्थापन, राजस्व संकलन आदी)	१	०	हरेक वर्ष कम्तीमा एक क्षेत्रमा सहलगानीका कार्यक्रम संचालन हुनुपर्नेमा सो नभएको	सह-लगानीको कार्यविधि बनाई पदाधिकारी र कर्मचारीलाई प्रशिक्षण कार्यक्रम	मानव संशाधन
१०.२.१. दुई वा सो भन्दा बढी स्थानीय तहको सरोकारको विषयमा बन्ने समितिहरुको गठन र संचालन	१	०	साभा हित र सरोकारका विषयमा आवश्यक पर्ने संयुक्त समिति गठन भएको नदेखिएको	-साभा हित र सरोकारका विषयमा संयुक्त समितिको गठन	संस्थागत
१०.३.१. अन्तर सरकारी समन्वय तथा सहजीकरण	१	०	समन्वय र सहजीकरण गर्न संयन्त्र गठन नभएको	-संघ र प्रदेशबाट संचालित आयोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र समन्वयसम्बन्धी मापदण्डको निर्धारण	प्रणालीगत
१०.३.२. अन्तर स्थानीय तह साझेदारी	१	०	लागत न्यूनीकरण एवं प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि अन्य स्थानीय तहसँग साझेदारीमा आयोजनाको व्यवस्थापन गर्ने प्रकृया सुरु नभएको	-अन्तर स्थानीय तह लागत न्यूनीकरण एवं लागत साझेदारी सम्बन्धमा नीतिको तयारी	संस्थागत

स्वमूल्यांकनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णांक	प्राप्तांक	स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएको सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
१०.३.३. जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वय	१	०	जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त पृष्ठपोषण, सुभाव र अनुगमन प्रतिवेदन माथि कार्यपालिकामा छलफल भई आवश्यक निर्णय गर्ने नपाइएको	-जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त पृष्ठपोषण, सुभावको अभिलेखन र कार्यान्वयन कार्ययोजनाको तर्जुमा	प्रणालीगत
जम्मा	१००	२०.२५			

३. पूर्वाधार विश्लेषण

पालिकाको पूर्वाधारको क्षेत्र	विद्यमान पूर्वाधारको अवस्था	अपेक्षित पूर्वाधार	गर्नुपर्ने कार्य वा सुधार	समय सीमा
१. पालिकाको आफ्नै भवन भएको	पालिकाको आफ्नै भवन नभएको,	गाउँ पालिकाको आफ्नै भवन निर्माण सम्पन्न भएपछि सेवा प्रवाहमा सुधारको अपेक्षा गरिएको छ।	जग्गाको एकिन गरी, बजेट विनियोजन गरेर सार्वजनिक खरिदको प्रक्रिया बमोजिम घर निर्माण	२०७९-८०
२. फर्निचरको उपलब्धता	फर्निचरलगायतका अन्य भौतिक बस्तुको अनुमान गर्न नसकिएको	निर्धारित समयमा नै पालिकाको आफ्नै भवन हुनुपर्ने, फर्निचरलगायतका अन्य भौतिक बस्तुको अनुमान गर्न नसकिएको	फर्निचरको आवश्यकता अनुसार स्थानको विचार गरी बजेट विनियोजन गरेर सार्वजनिक खरिदको प्रक्रिया बमोजिम फर्निचर खरिद	२०७९-८०

४. समिति उपसमितिहरुको अवस्था विश्लेषण

संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा दिइएको कार्य जिम्मेवारी	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
<ul style="list-style-type: none"> दफा २२. समितिको गठन- पालिकाको सभाले आफ्नो कार्य प्रणालीलाई व्यबस्थित गर्न कुनै एक सदस्यको संयोजकत्वमा लेखा समिति, विधायन समिति, सुशासन समिति लगायत अन्य समिति र विशेष समितिको गठन गर्न सक्नेछ। 	<ul style="list-style-type: none"> सबै समितिहरु नियमित बैठक बस्ने, र बैठकका निर्णयहरु सबै समयमा कार्यान्वयन हुन नसकेको समितिहरु एवं संयुक्त समितिहरु गठन भइ परिचालनमा आएका 	<ul style="list-style-type: none"> सबै समितिहरु नियमित बैठकको आवश्यकता देखिएको बैठक संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तर्जुमा नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> बैठकका एजेण्डाको विषयमा कानूनी प्रावधान तथा विषयगत अबधारणाको आधारमा प्रस्तुती गर्न सक्ने क्षमता विकाससम्बन्धी प्रशिक्षण बैठक संचालन तथा समितिहरुको कियाशीलतासम्बन्धी कार्यविधिको तर्जुमा 	मानव संशाधन प्रणालीगत
दफा ४६. न्यायीक समिति न्यायीक समितिले घरजग्गा विवाद, अन्य व्यक्तिलाई परेको असर, सम्बन्ध विच्छेद, कुटीपिट, गाली बेइजति आदि	उजरी नपरेको, इजलास नभएको			
दफा ६५. स्थानीय राजस्व परामर्श समिति <ul style="list-style-type: none"> राजस्व सम्बन्धी नीति ऐन नियम र सो को परिपालना गर्ने, स्रोत, दर, दायराको निर्णय गर्ने व्यबसायको प्रवर्द्धन र रोजगारीको सृजना गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> आ.व. ०७७०/७८ मा राजस्व परामर्श समितिको बैठक ४ पटक बसी प्रतिवेदन पेश गरेको आ.व. ०७६/७७ मा विभिन्न कर एवं 	आन्तरिक आय प्रक्षेपण अनुसार आय संकलन गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिको क्षमता कमी भएको	आन्तरिक आयको वार्षिक प्रक्षेपण बमोजिम संकलन गर्न सक्ने क्षमताको विकास	मानव संशाधन

संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा दिइएको कार्य जिम्मेवारी	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
<ul style="list-style-type: none"> कर, गैरकर आमदानी, सेवा शुल्क, दस्तुर, आदि बारे निर्णय लिने <p>दफा ६६. स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति</p> <ul style="list-style-type: none"> आन्तरिक आय, राजस्वको बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने राजस्व, प्रक्षेपित स्रोत साधनको सन्तुलित रूपमा वितरण हुने। बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने र फागुन महिना भित्र समितिले आफ्नो कार्य गरिसक्नु पर्ने 	दस्तुरहरु प्रस्तावित भन्दा कम संकलन भएको।			
<p>दफा ६७. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति</p> <ul style="list-style-type: none"> समितिले दिएको बजेट सीमा भित्र रही बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने स्थानीय आवश्यकतालाई हेरेर कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, राजस्व परामर्श समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति जस्ता संयन्त्रहरुको क्रियासिलताबाट स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमाको निर्धारण यथार्थपरक हुने। विषयगत शाखा, वडा समितिले निर्धारित समयमा नै आयोजना, कार्यक्रम र अनुमानित बजेट तर्जुमा गरी कार्य पालिकामा पेश गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> -स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिलगायत सम्बन्धित कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि -आयोजना, कार्यक्रम र अनुमानित बजेट तर्जुमा गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने विधिको तर्जुमा 	<ul style="list-style-type: none"> -मानव संशाधन -प्रणालीगत 	
	<ul style="list-style-type: none"> समितिले दिएको बजेट सीमा भित्र रही कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गरे पछि मात्र बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमागर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण विषय क्षेत्रगत रूपमा स्थानीय आवश्यकतालाई विचार गरी तर्जुमा गर्ने बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने संरचना र सो को विधिको निर्माण 		-संस्थागत

संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा दिइएको कार्य जिम्मेवारी	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानीय आवश्यकतालाई विचार गरी कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने 			

३.३. रुवी भ्याली गा.पा.को सबल र कमजोर पक्षको आँकलन

SWOT Analysis

(क) सबल पक्ष (Strength)	(ख) कमजोर पक्ष (Weakness)
१. संघबाट तयार भएका निर्देशिकाहरु रुवीभ्याली गाउँपालिकाले आफुले कार्यान्वयनमा ल्याउनुलाई सबल पक्षलाई मान्न सकिन्छ, जस्तै :– -स्थानीय तहको कार्य संचालन निर्देशिका, २०७७,	१. Public Policy and Management विषयको छात्रवृत्तिमा यस पालिकाबाट काठमाडौं विश्वविद्यालय स्कूल अफ म्यानेजमेन्टमा कुनै कर्मचारी मनोनयन नहुनु।
२. महिला बिरुद्ध हुने हिंसामा कमी आएको ।	२. लागत न्युनिकरण गरी प्रभावकारी सेवा प्रवाह हुन नसकेको ।
३. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको परीक्षणको व्यवस्था भएको ।	३. जोखिममा आधारित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा नभएको ।
४. विभिन्न समितिको गठन गरी नियमित रूपमा बैठक बस्नु पर्ने व्यवस्था भएको ।	४. आवधिक प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको प्रेषण हुन नसकेको
५. आय-व्ययको विवरण कानुनी व्यवस्था बमोजिम सार्वजनिक भएको ।	५. अधिकांश कर्मचारीहरुमा सूचना प्रविधि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यासमा कमी हुनु ।
६. सेवा प्रवाहको कार्यदक्षता र प्रभावकारिता बारे अध्ययन गर्ने व्यवस्था हुनु ।	६. आन्तरिक स्रोतमा कमी हुनु,
७. सामाजिक सुरक्षा भत्ताको वितरण बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत हुनु ।	७. पालिकामा तालिम प्राप्त जनशक्तिको अभाव,
८. उच्च शिक्षण संस्थानहरुसँगको सञ्जिकटता,	८. दरबन्दी अनुसारको जनशक्ति पूर्ति नहुनु,
९. राजस्व सुधार कार्य योजनामा सम्पत्ति कर संकलनसम्बन्धी अध्ययन प्रस्ताव	९. गाउँपालिकाको संस्थागत स्वमुल्यांकनमा निकै कम अंक अर्थात २०.७५ मात्र प्राप्त भएको
१०. पर्यटकीय गन्तव्य अत्यन्त प्रबल भएको	१०. आवधिक योजना तर्जुमा हुन नसक्नु,
११. वन, जंगल लगायत अन्य प्राकृतिक स्रोतको प्रचुरता	११. मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार नहुनु,
	१२. विभिन्न समितीको बैठक बस्ने सम्बन्धी कार्यविधि नभएको ।
	१३. राजस्व सुधार कार्ययोजना सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७६ अनुरूपको राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार नभएको
	१४. राष्ट्रिय सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७७ लाई आन्तरिकीकरण नगरेको

	१५. गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह र वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन सम्बन्धी सफृतवेयर तयार नभएको
	१६. उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने संस्थाहरु पालिका क्षेत्रमा नरहेको
(ग) अवसर (Opportunity)	(घ) चुनौती (Threats)
१. बागमती प्रदेश अन्तर्गत रहेको प्रदेश सुशासन केन्द्र बागमतीबाट स्थानीय तहको क्षमता विकास योजनामा यस रुबी भ्याली गाउँपालिका छनौट हुनु एउटा अवसरको रूपमा पाइएको छ :- १. क्षमता विकास तर्जुमाको लागि छनौट हुनु ।	१. प्रत्येक तीन वर्षमा कम्तीमा १ हप्ताको तालिम लिनुपर्ने भएतापनि क्षमता विकास प्रशिक्षणमा सहभागी हुन नपाएका
२. पर्यटनको सम्भावना भएकोले राजस्वको दायरा फराकिलो हुडै जानु ।	२. गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरु ग्रामिण अवस्थामा रहनु
३. अन्तर्रसरकारी समन्वय र सहजीकरणको व्यवस्था भएको ।	३. शाखा प्रमुखसंग कार्यसम्पादन सम्झौता नभएको ।
४. पालिकाका ६ वटै वडाहरु ग्रामिण अवस्था रहनुको कारण पर्यटन पुर्वाधारका अवसर सृजना गर्न सकिने	४. वातावरण मैत्री पुर्वाधारको निर्माण हुन नसक्नु ।
५. वडा-वडामा घुम्ती सेवा संचालन गरिने व्यवस्था भएको ।	५. पर्यटकीय गन्तव्य महत्वपर्ण स्थान भएता पनि तुलनात्मक लाभ लिन नसक्नु,
६. उपभोक्ता समितिको गठन र सम्झौताको लागि शिविर खडा गर्न सकिने ।	६. सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी ऐन नियमको जानकारी हुन नसक्नु ।
७. गाउँपालिकाको संस्थागत स्वमुल्यांकन गर्दा २०.७५ अंकको नतिजा हासिल भएतापनि सुधार गर्ने क्षेत्र भने धेरै देखिएको छ । प्रारम्भिक वर्ष भएकोले यो अंकलाई आधार अंक मानी आगामी वर्षहरुमा प्रगति गर्ने अवसर मिलेको छ ।	७. गैरसरकारी संस्थासंगको नगद लागत साभेदारी कार्यक्रममा ३०% सम्म पुग्न नसक्नु ।
८. गाउँपालिकामा रहेको प्रसिद्ध पर्यटकीय स्थलहरुलाई गन्तव्य स्थान बनाउन सकिने,	८. परम्परागत आधारमा खेती गर्ने हुँदा कृषिमा आधुनिकीकरण भई नसक्नु,
९. रुबीभ्याली अति दुर्गमस्थानमा रहेकोले जनसंख्याको आधारमा बजेट विनियोजन गर्न भन्दा भुगोलको बनावट र दुरीलाई हेरेर बजेट विनियोजन गर्ने सम्भावना भएको	९. राजस्व संकलन कार्य अनुमानको ९०% भन्दा कम हुनु ।
	१०. हरेक वर्ष बेरुजुको रकम बढ्दै जानु ।

	११. दिगो विकासका अन्तराष्ट्रिय लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्ने कठिनाइ हुनु ।
	१२. गैर-सरकारी संस्थाका कार्यकमलाई पालिकाको कार्यकममा समन्वय गर्ने नसक्नु ।
	१३. जनशक्तीको क्षमता विकासमा चालु खर्चको १.५% भन्दा पनि कम खर्च भएको ।

३.४. गाउँ पालिकाको क्षमता विकासका रणनीतिहरु

- योजना तर्जुमा प्रक्रिया र मध्यमकालिन खर्च संरचनाको तयारी र कार्यान्वयन, समन्वय तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वित्त व्यवस्थापनका आधारभूत तत्वहरु जस्तै: NEPSAS, SuTRA का विषयमा सम्बन्धित कर्मचारीहरुलाई दक्ष बनाउदै वित्तीय व्यवस्थापनलाई नियमन, पारदर्शी, जवाफदेही, परिणाममुखी एवं यथार्थपरक बनाउने ।
- गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सफ्टवेयरहरु (योजना, खरिद, जिन्सी, व्यक्तिगत घटना दर्ता, सूचना प्रणाली आदी) को निर्माण एवं खरिद तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- आयका दायरा बढाउदै पालिकाको आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने
- सार्वजनिक व्यवस्थापनका नवीनतम आयामहरुको प्रयोग गरी कार्य व्यवहार तथा सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ गर्ने ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुमा ज्ञान, सीप, अवधारणा एवं व्यवहारसम्बन्धी क्षमता विकास गर्ने ।

यस परिच्छेदमा गरिएको क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान, लेखाजोखा, पालिकाको सबल एवं कमजोर पक्षको आँकल एवं सो को आधारमा लिइएको क्षमता विकास रणनीतिमा आधारित रही तयार गरिएको यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास कार्यान्वयन कार्ययोजना उल्लेख गरिएको छ ।

परिच्छेद ४

क्षमता विकास योजना

४.१. क्षमता विकास योजना

सम्बन्धित दस्तावेजहरुको अध्ययन, स्थलगत अध्ययन, छलफल, अन्तरकृया, टेलिफोन, इमेल आदिको माध्यमबाट प्राप्त भएसम्मका तथ्यांक एवं सूचनाहरुका आधारमा रुबीभ्याली गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण गर्दा देखिएको अन्तराल पुरा गर्ने सिफारिसहरु, आगामी तीन वर्षका लागि अनुमानित लागत, क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण समेत गरिएको क्षमता विकास कार्ययोजना देहाय बमोजिम छ। त्यस गाउँपालिकामा विभिन्न पक्षमा आगामी तीन वर्षमा क्षमता विकास योजनासम्बन्धी उद्देश्य हासिल गर्न संचालन गरिने विभिन्न क्रियाकलापका लागि आर्थिक वर्षगत रूपमा आवश्यक पर्ने अनुमानित रकम निम्न अनुसार संक्षेपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

रुबीभ्याली क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका (०७८०-०८०१)

क्र.सं.	पदाधिकारीगत क्रियाकलाप	लक्षित शाखा/ सहयोगी	प्रस्तावित बजेट (०००)	योजनाको अवधि (३ वर्ष)			कार्यान्वयन प्राथमिकता
				२०७८- ७९	२०७९- ८०	२०८०-८१	
१.	बजेट तर्जुमा र प्रगति समीक्षा सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	आर्थिक प्रशासन शाखा	३,००	२,५०	५०	०	प्रथम
२.	योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शनको तयारी	योजना शाखा	४,००	४,००	०	०	प्रथम
३.	आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण	आर्थिक प्रशासन शाखा	३,००	२,५०	०	५०	द्वितीय
४.	दिगो विकासका लक्ष्यहरु स्थानीयकरण सम्बन्धी नीति, कार्ययोजना र प्रतिवेदन सम्बन्धी प्रशिक्षण	योजना शाखा	३,००	०	२,५०	५०	प्रथम
५.	योजनाको प्राथमिकीरण गर्न निर्धारक मानकहरुको प्रयोग सम्बन्धमा सीप विकास प्रशिक्षण	योजना शाखा	२५०	१००	१५०	०	प्रथम

क्र.सं.	पदाधिकारीगत क्रियाकलाप	लक्षित शाखा/ सहयोगी	प्रस्तावित बजेट (०००)	योजनाको अवधि (३ वर्ष)			कार्यान्वयन प्राथमिकता
				२०७८- ७९	२०७९- ८०	२०८०-८१	
६.	कानून निर्माण सम्बन्धी प्रशिक्षण	कानून प्रशासन शाखा	२५०	२००	५०	०	द्वितीय
७.	लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (जेसी अडिट) गर्ने योजना, प्रकृया, विधि र प्रतिवेदन सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम	सामाजिक शाखा	३००	१००	१००	१००	प्रथम
८.	सुशासन, नेतृत्व विकास, नयाँ सार्वजनिक व्यवस्थापनलगायतका नविनतम् आयाम सम्बन्धी प्रशिक्षण	प्रशासन शाखा	३,५०	२५०	१००	०	द्वितीय
९.	नेतृत्व विकास, समन्वय तथा निर्णय प्रकृया सम्बन्धी कार्यविधि	प्रशासन शाखा	२,००	१५०	०	५०	द्वितीय
१०.	स्थानीय सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, सेवा शर्तको तर्जुमा	प्रशासन शाखा	३,००	१५०	५०	१००	द्वितीय
११.	O & M सर्भे सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम	प्रशासन शाखा	२,५०	५०	१५०	५०	प्रथम
१२.	संयोजनको अवधारणा र संयोजकको भूमिकासम्बन्धमा सीपमुलक तालीम	योजना शाखा	३,००	१००	१००	१००	प्रथम
१३.	दृन्दृ व्यवस्थापन तथा निर्णय प्रकृया सम्बन्धी तालिम	प्रशासन शाखा	३,००	२००	५०	५०	द्वितीय
१४.	पदाधिकारीको आचार संहिता तर्जुमा	प्रशासन शाखा	४,००	२००	१००	१००	प्रथम
१५.	पदाधिकारीको आचार संहिताको तर्जुमा सम्बन्धी आधारभूत तालीम	प्रशासन शाखा	४,००	२००	२००	०	द्वितीय
१६.	विकास आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्यांकनका विषयक सीपमलूक क्षमता विकास कार्यक्रम	योजना शाखा	३,५०	१५०	१००	१००	प्रथम
१७.	योजना कार्यान्वयनमा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि सम्बन्धी आधारभूत तालिम	प्राविधिक शाखा	५,००	४००	५०	५०	द्वितीय
१८.	योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शनको तयारी	योजना शाखा	४,५०	१५०	२००	१००	प्रथम
१९.	आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण	योजना शाखा	३,५०	२००	०	१५०	प्रथम
२०.	NPSAS र SuTRA सम्बन्धी सीप विकास प्रशिक्षण	आर्थिक प्रशासन शाखा	४,२५	२००	१५०	७५	प्रथम
२१.	लेखापरीक्षण तथा बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी उत्प्रेरणात्मक प्रशिक्षण	आर्थिक प्रशासन शाखा	५,००	३००	२००	०	द्वितीय

क्र.सं.	पदाधिकारीगत क्रियाकलाप	लक्षित शाखा/ सहयोगी	प्रस्तावित बजेट (०००)	योजनाको अवधि (३ वर्ष)			कार्यान्वयन प्राथमिकता
				२०७८- ७९	२०७९- ८०	२०८०-८१	
२२.	आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धित कर्मचारीहरुको वृत्ति विकास कार्यक्रम	आर्थिक प्रशासन शाखा	२,००	१५०	०	५०	द्वितीय
२३.	आन्तरिक लेखापरीक्षणको योजना, परीक्षण सूचि र प्रतिवेदनसम्बन्धी कार्यशाला	आर्थिक प्रशासन शाखा	२,५०	०	१५०	१००	प्रथम
२४.	सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया र करार व्यवस्थापनसम्बन्धी प्रशिक्षण	आर्थिक प्रशासन शाखा	३,००	१००	१००	१००	प्रथम
२५.	जिन्सी तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनसम्बन्धी सीप विकास प्रशिक्षण	आर्थिक प्रशासन शाखा	२,००	१५०	०	५०	द्वितीय
२६.	पालिकामा आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधिको तयारी	आर्थिक प्रशासन शाखा	५,००	५,००	०	०	द्वितीय
२७.	लेखा समिति कार्य सञ्चालन नियमावलीको तर्जुमा	आर्थिक प्रशासन शाखा	३,००	०	२००	१००	द्वितीय
२८.	आन्तरिक आयको तुलनात्मक रूपमा आय वृद्धि सम्बन्धी सामूहिक छलफल (focal group discussion) कार्यक्रम	आर्थिक प्रशासन शाखा	१,५०	१००	५०	०	तृतीय
२९.	राजस्व परामर्श समितिलाई विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्न विज्ञहरुको रोप्टर तयारसम्बन्धी अभ्यास	राजस्व शाखा	४,००	२००	०	२००	द्वितीय
३०.	सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक परिक्षणको ढाँचा निर्धारण बारे गोष्ठी	योजना शाखा, प्रशासन शाखा	६,५०	३५०	१५०	१५०	प्रथम
३१.	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रारम्भिक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	आर्थिक प्रशासन शाखा	३,००	१००	१००	१००	प्रथम
३२.	सार्वजनिक नीजि साफेदारी नीतिको तयारी	योजना शाखा	१,००	५०	२५	२५	द्वितीय
३३.	सामाजिक कुरिती, कुप्रथा, अन्धविश्वास आदि विरुद्ध जनचेतना सम्बन्धी अभिमुखीकरण	सामाजिक शाखा	२,५०	२००	०	५०	प्रथम
३४.	सरसफाई र गुणस्तरीय कार्य सम्बन्धी जन चेतानमूलक उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रम	स्वास्थ्य शाखा	२,५०	१५०	५०	५०	द्वितीय
३५.	स्वास्थ्य संस्था दर्ता, नवीकरण, स्तरोन्नतिको कार्यविधि	स्वास्थ्य शाखा	३,००	२००	१००	०	द्वितीय
३६.	स्वास्थ्य सेवा थप सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधिको तयारी	स्वास्थ्य शाखा	३,००	१००	१००	१००	तृतीय
३७.	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि जन-चेतनामूलक कार्यक्रम	सामाजिक शाखा	२,५०	१५०	०	१००	तृतीय

क्र.सं.	पदाधिकारीगत क्रियाकलाप	लक्षित शाखा/ सहयोगी	प्रस्तावित बजेट (०००)	योजनाको अवधि (३ वर्ष)			कार्यान्वयन प्राथमिकता
				२०७८- ७९	२०७९- ८०	२०८०-८१	
३८.	अनुदान परिचालन सम्बन्धी कार्यविधिको तयारी	स्वास्थ्य शाखा	३,००	१५०	१५०	०	प्रथम
३९.	गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य सम्बन्धी कार्यविधि	स्वास्थ्य शाखा	२,००	१००	५०	५०	प्रथम
४०.	सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा	सामाजिक शाखा	३,००	१५०	१५०	०	तृतीय
४१.	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी नीति तथा ऐनको तर्जुमा	सामाजिक शाखा	४,००	२००	०	२००	द्वितीय
४२.	प्रविधिक विषयक शिक्षणसम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	शिक्षा शाखा	२,००	१५०	५०	०	तृतीय
४३.	प्रधानाध्यापकहरुका लागि नेतृत्व विकास, सार्वजनिक खरिद एवम् लेखापालन सम्बन्धी प्रशिक्षण	शिक्षा शाखा	२,५०	१५०	५०	५०	द्वितीय
४४.	बैठक व्यवस्थापन र पञ्जिकरण अभिलेखको लागि नीति र मापदण्डको तर्जुमा	प्रशासन शाखा	३,००	२००	१००	०	द्वितीय
४५.	चौमासिक प्रतिवेदन तयारी तथा सार्वजनिकीकरण सम्बन्धी सहजीकरण कार्यक्रम	प्रशासन शाखा, खरिद इकाई	१,००	१००	०	०	प्रथम
४६.	विपद् व्यवस्थापन कोषको संचालन प्रणालीको तर्जुमा	वातावरण शाखा	१,००	१००	०	०	प्रथम
४७.	सूचना प्रविधि सम्बन्धी सीप विकास प्रशिक्षण	प्राविधिक शाखा	२,००	१००	५०	५०	द्वितीय
४८.	क्षमता विकास योजनामा पदाधिकारी तथा कर्मचारी सहभागिताको चेतना जागरणसम्बन्धी अभिमुखीकरण	प्रशासन शाखा	१,५०	५०	५०	५०	तृतीय
४९.	कार्यसम्पादन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	प्रशासन शाखा	१,००	५०	५०	०	प्रथम
५०.	सेवा प्रवाह सम्बन्धी निर्णयहरु बडापत्र बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने सशक्तिकरण कार्यक्रम	प्रशासन शाखा	३,००	१००	१००	१००	तृतीय
५१.	विपद् व्यवस्थापनको पुर्व तयारी वा पुनर्लाभ सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा	वातावरण शाखा	२,००	१५०	५०	०	प्रथम
५२.	प्रांगारिक खेती तथा मल बनाउने सीपमुलक तालिम	कृषि शाखा	२,००	१००	०	१००	द्वितीय

क्र.सं.	पदाधिकारीगत क्रियाकलाप	लक्षित शाखा/ सहयोगी	प्रस्तावित बजेट (०००)	योजनाको अवधि (३ वर्ष)			कार्यान्वयन प्राथमिकता
				२०७८- ७९	२०७९- ८०	२०८०-८१	
५३.	गैसस क्रियाकलापलाई पालिकाको वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्ने पुनर्ताजगी कार्यक्रम	योजना शाखा	२,००	०	२००	०	प्रथम
५४.	वेरोजगार, श्रमिक आदिको तथ्यांक संकलनका साथै रोजगार सूचना केन्द्रको संचालन	योजना शाखा	२,५०	१५०	५०	५०	द्वितीय
५५.	रोजगारीबाट फर्किएकाको ज्ञान, सीप र उद्यमशिलता को उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि	योजना शाखा	२,००	५०	१००	५०	प्रथम
५६.	टोल विकास संस्था सदस्यहरूलाई जानकारीमूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम	सामाजिक शाखा	४,००	१५०	१५०	१००	द्वितीय
५७.	स्थानीय वातावरण ऐन तथा वातावरणमैत्री नीति एवं कार्यक्रमको तर्जुमा	वातावरण शाखा	३,००	१००	१००	१००	द्वितीय
जम्मा			१,६५,२५	८८,५०	४५,२५	३२,००	

उपरोक्त कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्दा अनुमानित प्रस्तावित बजेट रु. १ करोड ६५ लाख २५ हजार रुपैयाँ लाग्ने देखिन्छ। कार्यक्रम संचालनका लागि गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतले मात्र पुग्न जाने देखिदैन। तसर्थ, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार लगायत विकास साफेदारहरूको स्रोत, साधन र जनशक्ति समेत प्रयोग गरी प्रथम प्राथमिकता रहेका क्रियाकलापहरूलाई २०७८ प्रथम चौमासिक देखि नै कार्यान्वयनमा ल्याउन गाउँपालिकाले विशेष प्रयास र पहल गर्नु पर्ने छ।

यी मार्थि लेखिएका विवरण सबै नै पालिकाका पदाधिकारी, शाखागत कार्य, स्वमुल्याकान्न, पूर्वाधार विकास कार्यक्रम, समितिहरूका कार्य र अन्त्यमा क्षमता विकास कार्यक्रमका लागि गरिएका सिफारिससमेतको अध्ययन गरी यस प्रतिवेदनलाई यथार्थपरक र अनुमानयोग्य बनाउन त्यस गाउँपालिकाको सहयोगको लागि अनुरोध गरिएको छ।

नेपालको संविधानको व्यवस्थाबमोजिम स्थानीय तहको अधिकार, कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारीमा व्यापक फराकिलो भएता पनि आयस्रोत वृद्धि र संस्थागत संरचनामा विस्तार हुन नसक्दा आफ्नो जिम्मेवारी बहन गर्न, कानून बमोजिम सेवा प्रवाह तथा स्थानीय विकास निर्माणका कार्य गर्न र अधिकारको प्रयोग गर्न निकै चुनौतिपूर्ण रहेको छ। सीमित स्रोतबाट असीमित आवश्यकता पुरा गर्न गाउँपालिका वाह्य स्रोतमा निर्भर रहनु पर्ने अवस्था छ। अतः गाउँपालिकाले लगानीको स्रोतको उपयोग गर्दा पहिलो प्राथमिकीकरणमा परेका क्रियाकलापलाई गाउँपालिकाको आन्तरिक आय र अनुदान रकमबाट क्षमता विकास क्रियाकलापमा विनियोजन गर्न पहिलो वर्ष आर्थिक वर्ष २०७८-७९ को लागि करीब ५०% स्रोत गाउँपालिकाले व्यवस्थापन गरी थप ५०% को लागि संस्थागत साफेदारी वा अन्य कृनै स्रोतबाट जटाउने एवं ऐन, कानून निर्माण र प्रशिक्षणको लागि केन्द्रसँग समन्वय गरी कार्यान्वयनमा लैजान सकिन्छ। त्यस्तै दोस्रो र तेस्रो आर्थिक वर्षका योजना कार्यान्वयनको लागि कमितमा ४०% रकम गाउँपालिकाले आफ्नो स्रोतबाट विनियोजन गरी बाँकी

६०%को लागि दातृ निकाय र साभेदार संघसंस्थासँग समन्वय गरी जुटाउनु पर्ने देखिन्छ । सोही आधारमा गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत र अनुदान तथा वाह्य अन्य सहयोग अन्तर्गत संस्थागत साभेदारी, केन्द्रबाट प्राप्त सहयोग, दातृ निकाय र संस्थावाट प्राप्त रकमको आधार लिएर वार्षिक रूपमा वजेट प्रक्षेपण गर्नुपर्ने हुन्छ ।

परिच्छेद ५

निचोड, अनुगमन तथा मुल्यांकन व्यवस्था

५.१. निचोड

रुवीभ्याली गाउँपालिकाको हालसम्म क्षमता विकास योजना बनिनसकेको र चार वर्ष अघि मात्र साविकका गा.वि.स.हरू मिलाई गठन भएकोले यसको संस्थागत संस्मरण पुरानो छैन । तसर्थ, यो प्रस्तावित क्षमता विकास योजना नै पहिलो योजना भएको छ । गाउँपालिकाको पञ्चवर्षीय योजना, राजस्व सुदृढीकरण कार्ययोजना, फोहोरमैला व्यवस्थापन नीति, बस्ती विकास नीति, पञ्जिकरण व्यवस्थापन, आप्रवासन नीति लगायतका थुप्रै नीति तथा कार्यक्रमहरू तयार गर्नुपर्ने भएकोले यो क्षमता विकास योजना तत्काल तर्जुमा गर्नु परेको हो ।

५.२. अनुगमन

योजना निरन्तर रूपमा संचालन भईरहेको सन्दर्भमा अनुगमन, मुल्यांकन तथा सिकाईको व्यवस्थापन भए नभएको र कुनै नयाँ काम आई पर्दा सो सम्पादनको क्षमता वृद्धिका लागि गाउँपालिका अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा उपाध्याक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भएको निर्देशक समिति बनाई सो समितिको निर्णय अनुसार कार्य संचालन गर्नु उपयुक्त देखिन्छ ।

क्षमता विकास योजनाको क्रियाकलापगत कार्ययोजना ३६ महिनाको प्रस्ताव गरिएको छ । बजेटमा समावेश भएपछि ती क्रियाकलापहरुको प्रत्येक चौमासिक अवधिमा अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने गर्नु पर्दछ । यसका लागि गाउँपालिकाको कार्यपालिकाका प्रवक्ता (पालिकाद्वारा तोकिएको कुनै वडाध्यक्ष) को संयोजकत्वमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, योजना, कर्मचारी प्रशासन शाखाका प्रमुखहरू र लेखा शाखा प्रमुखहरू रहेको स्थायी प्रकृतिको संरचना निर्माण गर्नु पर्दछ । यो संरचनालाई क्षमता विकास कार्यान्वयन कार्यतालिकाको अनुगमन मुल्यांकन गर्ने मात्र नभई संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७ ले माग गरेका आवधिक विवरणहरू तयार गर्ने, संकलन गर्ने, वेभसाइटमा अपलोड गर्ने तथा पालिकाको क्षमताको स्वमुल्यांकन गरी अधिकतम अंक हासिल गर्ने समेत जिम्मेवारी सुम्पन सकिन्छ ।

गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनसँगै यसको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने पक्ष पनि महत्वपूर्ण रहेको छ ।

अनुगमन तथा मुल्यांकनको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेको छ :

- क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनका सवल र कमजोर पक्षको आवधि लेखाजोखा गरी कार्यान्वयन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- गाउँ पालिकाको समग्र सेवाप्रवाहलाई सवल बनाउन आवश्यक सहयोग पुर्याउने ।

- गाउँ सभाद्वारा पास गरिएको वार्षिक विकास कार्यक्रमलाई संचालन गर्न आवश्यक पृष्ठपोषण गर्ने ।

अनुगमन तथा मुल्यांकन संयन्त्र

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्नु पर्दछ । यसका लागि गाउँपालिका अन्तर्गतको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने संयन्त्र देहायबमोजिम हुनेछ :

क्र.सं.	संयन्त्र	काम, कर्तव्य
१.	गाउँ कार्यपालिका	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षमता विकास योजना लागु गर्ने ● वार्षिक विकास कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्दा क्षमता विकास योजना समेतको अनुगमन र मुल्यांकन गर्ने
२.	प्रशासन तथा योजना शाखा	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रत्येक चौमासिक अवधि समाप्त भएको १५ दिन भित्र क्षमता विकास योजनाले अंगिकार गरेको क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयन स्थिति (सुरु भएको, आधा सकिएको, सम्पन्न भएको र सुरु नै नभएको) उल्लेख गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने र निज मार्फत कार्यपालिका बैठकमा प्रस्तुत गर्ने ● कार्यपालिकाले उक्त प्रतिवेदन उपर आवश्यक निर्णय गरी कार्यान्वयनमा लैजाने
३	राजस्व परामर्श समिति / योजना तर्जुमा समिति	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षमता विकास योजना अनुरूप विभिन्न शाखाहरुबाट सम्पादन गरिने कामको आवधि मुल्यांकन गर्ने र खास गरी राजस्वका स्रोत, दायरा र दर समेतको विश्लेषण गर्ने ● राजस्वका दर, क्षेत्र लगायतका आधारमा राजस्व आयको विश्लेषण गरी क्षमता विकास योजनाका क्रियाकलापहरु परिमार्जन तथा संशोधन गर्ने

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको मुल्यांकन तथा अनुगमन कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन अनुगमन तथा मुल्यांकन योजना आवश्यक पर्दछ । त्यसैले, देहायबमोजिमको अनुगमन तथा मुल्यांकन योजना तयार गरिएको छ :

के गर्ने (कार्य विवरण)	कहिले गर्ने (समय)	कसले गर्ने (जिम्मेवार शाखा/ समिति /व्यक्ति)	कसरी गर्ने (प्रकृया)
ज्ञान, सीप र अवधारणामा सकारात्मक परिवर्तन मापन गर्न सूचना संकलन गर्ने	निरन्तर	योजना शाखा र प्रशासन शाखा	सरोकारवाला, पालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा र वडा कार्यालयहरुसँग समन्वय गरेर

सेवा प्रवाह सम्बन्धी समस्या सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन	निरन्तर	योजना शाखा, प्रशासन शाखा, प्राविधिक शाखा	सम्बन्धित पक्षसँग छलफल र समन्वय गरेर
क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धि प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने	चौमासिक र वार्षिक	योजना र प्रशासन शाखा	<ul style="list-style-type: none"> विनियोजन, प्रशासन, राजस्व शाखाको प्रतिवेदन उपर कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गरेर क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन हुन बाँकी क्रियाकलापहरुको सान्दर्भिकता अध्ययन गरी आवश्यक क्रियाकलापहरु पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक विकास कार्यक्रममा राख्ने निर्णय गरेर

सन्दर्भ सामग्री

रुबिभ्याली गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७६।७७

रुबिभ्याली गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७७।७८

रुबिभ्याली गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७।७८ को बजेट तथा कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति समिक्षा

रुबिभ्याली गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७६।७७ को आयव्ययको विवरण

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६,

गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय पुस्तिका, २०७६, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाडौं ।

नेपालको संविधान २०७२

पन्थौ योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७६

बजेट वक्तव्य, आ.व. २०७८-७९

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, काठमाडौं

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४,

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन,

स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्यांकन कार्यविधि, २०७७, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाडौं ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,

स्थलगत भ्रमण अन्तर क्रियात्मक कार्यक्रमको टिपोट , २०७८

अनुसूचीहरु

अनुसूची- १

छलफल कार्यक्रमको उपस्थिति

श्री प्रदेश सुशासन केन्द्र, बागमती प्रदेशको सहयोगमा स्मार्ट प्राइमेर लिमिटेड, काठमाडौंको समन्वयमा स्थानीय तहको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी परामर्श कार्यको छलफल देहाय बमोजिमका सहभागीहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न भयो ।

मिति : २०७८।०३।१७

स्थान : रुबी भ्याली गाउँपालिका, सेतुडौ, घासिङ्गा,

उपस्थिति :

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	चेरुड तामाङ	अध्यक्ष	९८५९९०६५८८	
२	विना लामा	उपाध्यक्ष	९८५९९७५५८९	
३	टंक बहादुर नेगी	प्र.प्र.अ.	९८५९९७०७१३	
४	पेम्बा घले	वडा अध्यक्ष (२)	९८४३७८४४८९	
५	प्रशान्त तामाङ	वडा अध्यक्ष (४)	९८६०६४९०९९	
६	गमान तामाङ	वडा सदस्य	९८४०३८५३३७	
७	सुदिप रेग्मी	इन्जिनियर	९८५५०३९९९४	
८	बाबुलाल नेगी	लेखापाल	९८५९९४६२५९	
९	ललिता निरौला	वडा सचिव	९८६४५१३५८०	
१०	समझना रिमाल	वडा सचिव	९८४५५४५९९८	
११	रमेश उप्रेती	आ.ले.प.	९८६८८८८४२२	
१२	नारायण थापा	कम्प्युटर अपरेटर	९८४५४७२६४९	

નોંધાળી નાર્યાલી

૧૩	વિકાસ મહર્જન	વડા સચિવ	૯૮૪૯૯૭૬૩૩	<i>✓</i>
૧૪	અનુસા રાઇ	વડા સચિવ	૯૮૬૫૫૦૦૭૨૧	
૧૫	કપિલ સુવેદ્રી	વડા સચિવ	૯૮૪૯૩૬૪૫૨	
૧૬	દુર્ગા હાયુ	અ.સ.ઝ.	૯૮૬૫૧૫૯૫૦૦	<i>✓</i>
૧૭	અમૃત શ્રેષ્ઠ	અ.સ.ઝ.	૯૮૪૪૩૯૬૯૨૫	<i>✓</i>
૧૮	દિલ બ.ઘલે	એમ આઇ એસ અપરેટર	૯૮૫૧૧૩૯૬૩	<i>✓</i>
૧૯	બુધુમાન તામાડ	પ્રાવિધિક સહાયક (કૃષિ શાર્કા)	૯૮૬૦૫૧૧૪૮૨	<i>✓</i>

૨૦.	અનુજ વસોલા	વૈદ્ય	૯૮૪૪૮૮૫૫૨	<i>✓</i>
૨૧.	મિન ઘલે	વણ અદ્યાત્ર (૭)	૯૮૬૬૫૪૫૧૫૬	<i>✓</i>
૨૨.	દ્વિરાજ તામાડ.	વડા અદ્યાત્ર (૫)	૯૮૪૬૨૬૯૬૬૧	<i>✓</i>
૨૩.	ખનક (૧૫) ગૌરી	ટોલી (૫) (૧)	૯૮૬૯૦૨૮૦૫૨	<i>✓</i>
૨૪.	અનલ રાજ ગૌરી	સાંસ્કૃતિક	૯૮૪૩૪૧૮૩૦૯	<i>✓</i>

अनुसूची- २
छलफल कार्यक्रमको फोटो

मिति २०७८।।।।। मा गा.पा. मा भएको छलफल कार्यक्रम

